

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МИРГОРОД ВАЛЕРІЯ ВАЛЕРІЇВНА

УДК 342.951:341.232.5(477)(043.3)

**АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ СТВОРЕННЯ
ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ
ЗАЛУЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ТА КОНТРОЛЮ
ЗА МІЖНАРОДНОЮ ТЕХНІЧНОЮ ДОПОМОГОЮ В УКРАЇНІ**

Спеціальність 12.00.07 – Адміністративне право і процес; фінансове право;
інформаційне право

РЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
доктора юридичних наук

Суми – 2024

Дисертація є кваліфікаційною науковою працею на правах рукопису.

Роботу виконано на кафедрі адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету Міністерства освіти і науки України.

Науковий консультант – доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України *Анатолій Миколайович Куліш*, Сумський державний університет Міністерства освіти і науки України, директор Навчально-наукового інституту права.

Опоненти:

доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України *Олександр Миколайович Музичук*, Харківський національний університет внутрішніх справ, проректор з наукової роботи;

доктор юридичних наук, професор *Дмитро Валентинович Лученко*, Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого, проректор з наукової роботи;

доктор юридичних наук, професор *Ігор Михайлович Коропатнік*, Київський національний університет імені Тараса Шевченка, начальник кафедри військового права військового факультету міжнародних відносин та права Військового інституту

Захист дисертації відбудеться «16» травня 2024 року о 10 год_00_хв на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 55.051.07 у Сумському державному університеті за адресою: 40000, м. Суми, вул. Петропавлівська, 59, зала засідань вченої ради.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці Сумського державного університету за адресою: 40007, м. Суми, вул. Харківська, 116 та на сайті репозитарію університету за електронною адресою: essuir.sumdu.edu.ua.

Реферат розіслано «15» квітня 2024 року.

Учений секретар

спеціалізованої вченої ради,
кандидат юридичних наук, доцент

О. В. Ільченко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Сталий розвиток країни не можливий без забезпечення достатнього обсягу фінансових ресурсів для виконання покладених на органи державної влади функцій і злагодженого функціонування всіх сфер і ланок соціально-економічної системи. Резильєнтність процесу фінансування критично важливих потреб в умовах стабільного соціально-економічного розвитку забезпечено переважно внутрішніми фінансовими ресурсами, тоді як у періоди турбулентності, зокрема в умовах воєнного стану, дефіцит внутрішніх джерел покриття критично важливих видатків обумовлює необхідність пошуку їхнього зовнішнього фінансування. Одним із перспективних інструментів забезпечення додаткових надходжень фінансових ресурсів для реалізації важливих проєктів є міжнародна технічна допомога (МТД).

Станом на 01.04.2024 в Секретаріаті Кабінету Міністрів України зареєстровано понад 560 активних проєктів МТД, сумарний бюджет реалізації яких становить близько 550 мільярдів гривень, що еквівалентно третині планових доходів Державного бюджету України на 2024 рік. Масштаби фінансування проєктів МТД та широка диверсифікація географічної структури донорів, що його надають, обумовлює критичну важливість ефективного та транспарентного використання цих фінансових ресурсів, що визначено як перспективами розв'язання соціально-економічних, екологічних або інфраструктурних проблем за кошти міжнародних донорів, так і іміджевими викликами держави України перед міжнародними партнерами.

Водночас на сьогодні в Україні практично відсутні дієві механізми обліку, моніторингу, оцінювання та звітування за використання коштів МТД, що суттєво знижує потенціал створення доданої вартості за умови їхньої реалізації. Розв'язанню зазначеної проблеми може сприяти удосконалення нормативно-правового забезпечення у сфері оцінювання проєктів МТД (як з урахуванням ефективності напрямів залучення коштів, так і результативності їхнього використання, визначених на основі базових і факультативних індикаторів); побудова суб'єктної підсистеми контролю за використанням коштів МТД та створення у структурі органів виконавчої гілки влади Національного агентства з питань залучення МТД; формалізація послідовних і транспарентних механізмів проміжного та кінцевого звітування за використання коштів МТД з чітким переліком звітних КРІ; визначення концептуальних засад формування аналітичного підґрунтя та моніторингових засад квантифікації якості реалізації проєктів МТД з розробленням дієвих механізмів покарання за нецільове та неефективне використання цих коштів. Усе це в комплексі визначає актуальність розроблення комплексного методологічного підґрунтя щодо адміністративно-правових засад створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні.

Аналіз наукових джерел засвідчує, що в теорії і практиці функціонування системи залучення, використання та контролю за МТД накопичено значний досвід: *обґрунтовано історико-правові аспекти становлення й розвитку системи МТД:* (І. Братко, Л. Кістерський, Т. Липова Н. Голуб, В. Озель та ін.); *окреслено сутність і характеристику МТД:* (Г. Макота, О. Лисенко, М. Михайлів, К. Антонюк та ін.); *глобалізаційні процеси та їхній вплив на інститут міжнародних договорів, рамкових угод і контрактів МТД:* (Т. Данилов, Ю. Малишева, М. Тараненко, Р. Бірюков та ін.); *досліджено питання функціонування сфери МТД в сучасних умовах:* (І. Забокрицький, С. Браун, О. Палюх, Т. Кожухова та ін.); *роль правоохоронних органів у забезпеченні ефективного функціонування фінансової системи та системи МТД в Україні:* (А. Куліш, О. Музичук, І. Коропатник, Ю. Гаруст та ін.); *особливості реалізації державного управління в Україні:* (Д. Лученко, В. Піхоцький, І. Стефанюк, О. Шевчук та ін.); *функціонування системи моніторингу та контролю:* (І. Онищук, Н. Нижник, М. Лисенко, І. Завиднюк та ін.).

Об'єктивна потреба й економічне значення проведення цілісного дослідження ролі й місця контролю в умовах формування ефективної системи залучення й використання МТД в Україні зумовили актуальність теми дисертаційної роботи «Адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано відповідно до плану науково-дослідних робіт Сумського державного університету: «Концепція нової інноваційної моделі державного управління фінансовою системою України» (проект Міністерства освіти і науки України, номер державної реєстрації – 0118U003582); «Розробка Концепції запровадження державної системи контролю за залученням та ефективним використанням міжнародної технічної допомоги в Україні на 2021–2025 рр.» (проект Національного фонду досліджень України, номер державної реєстрації – 2020.02/0137); «Концептуальні засади реформування системи правоохоронних органів в сучасних умовах трансформації нагляду і контролю щодо забезпечення економічної безпеки України» (проект Міністерства освіти і науки України, номер державної реєстрації – 0122U000779); «Засади діяльності правоохоронних органів у сфері контролю за системою залучення і використання МТД: глобалізаційний вимір» (проект Міністерства освіти і науки України, номер державної реєстрації – 0124U000635); «Корупція в умовах воєнного стану та післявоєнної відбудови: оптимальна модель протидії» (проект Міністерства освіти і науки України, номер державної реєстрації – 0124U000556). До звітів за держбюджетними темами ввійшли пропозиції автора стосовно концептуальної моделі функціонування системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги в Україні; формування системи контролю та значення довіри на ринку сучасних фінансових послуг.

Мета дослідження – розроблення адміністративно-правових засад створення і функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні.

Поставлена мета зумовлює виконання таких завдань:

- дослідити історичні передумови виникнення та розвитку МТД;
- окреслити теоретичні засади змісту категорії «МТД»;
- розкрити законодавче підґрунтя залучення й використання МТД в Україні;
- дослідити стратегічні напрями залучення й використання МТД в Україні;
- визначити теоретико-правові засади інституту міжнародного договору;
- проаналізувати міжнародні угоди у сфері залучення та використання МТД, укладені з країнами-донорами;
- охарактеризувати адміністративно-правові засади співробітництва України з ЄС у сфері залучення та використання МТД;
- уточнити особливості реалізації проєктів МТД в межах угод, укладених між Україною та міжнародними організаціями;
- узагальнити підходи до сутнісної характеристики адміністративно-правових засад системи залучення МТД в Україні;
- розкрити перспективи процесу реалізації та моніторингу проєктів МТД в Україні;
- з'ясувати правові засади ідентифікації правопорушення у сфері залучення та використання МТД;
- дослідити динаміку отримання МТД різними країнами світу;
- обґрунтувати методичні засади визначення критеріїв ефективності використання МТД;
- охарактеризувати критерії оцінювання ефективності реалізації проєктів МТД в Україні;
- розкрити особливості побудови механізму контролю за МТД в Україні.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають під час створення і функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні.

Предмет дослідження – адміністративно-правові засади створення і функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні.

Методи дослідження. Методологічну основу дослідження становлять фундаментальні положення юридичної теорії, наукові праці вітчизняних і закордонних учених-юристів, аналітичні матеріали міжнародних фінансових організацій і країн-донорів, фінансові звіти та звіти роботи державних органів щодо функціонування системи залучення та використання МТД в Україні.

Для розв'язання поставлених завдань і досягнення мети використано комплекс загальнонаукових і спеціальних методів дослідження, зокрема наукової абстракції, аналізу та синтезу, функціонального й системного аналізу, індукції та дедукції, аргументації – для розкриття теоретичних положень функціонування системи залучення, використання, моніторингу та контролю за

МТД в Україні й обґрунтування сутності основних понять; історико-логічний метод – для дослідження еволюції розвитку сфери залучення та використання МТД як передумови формування ефективної системи; оцінювання, групування, табличний і графічний аналізи, компаративний аналіз – для характеристики стану міжнародного співробітництва України з донорами МТД; системно-структурний метод, метод логічного узагальнення й тенденційного аналізу – для обґрунтування доцільності формування механізму контролю за МТД та окреслення місця і значення моніторингу цієї сфери; статистичний аналіз, групування, метод інтегральних оцінок – для ефективності використання ресурсів МТД в Україні, бібліометричний аналіз – із використанням програмного комплексу VOSViewer v.1.6.10.

Інформаційною базою дослідження є законодавчі та нормативно-правові документи з питань функціонування системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні, статистичні дані Секретаріату Кабінету Міністрів України, Рахункової палати, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Бюро економічної безпеки України, Національного агентства з питань запобігання корупції, Global Financial Integrity, Світового банку, OLAF, USAID, JICA, звіти фінансових установ, дисертації та наукові публікації вітчизняних і зарубіжних дослідників.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в розробленні й обґрунтуванні адміністративно-правових засад щодо створення і функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні. Найбільш вагомими результатами дослідження, які характеризуються науковою новизною, отримані особисто й винесені на захист, полягають у такому:

уперше:

– запропоновані адміністративно-правові засади створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні, які враховують розширення чинної нормативно-правової бази Законом України «Про систему залучення, використання та контролю за МТД в Україні»; трансформацію інституційної основи сфери МТД закріпленням за новоствореним органом виконавчої гілки влади (Національне агентство з питань залучення МТД) функцій координації роботи між донорами та бенефіціарами в межах процесу залучення МТД та регулювання відносин на етапі використання МТД; імплементацію інноваційної інтегральної системи контролю за МТД, яка охоплює суб'єктно-об'єктну підсистему, сукупність принципів, інструментів і важелів, що цілісно взаємодіють із метою забезпечення правильності дій і запобігання порушень законодавства у сфері МТД;

– розроблено науково-методичні засади контролю за МТД в Україні, що характеризуються конгруентністю та взаємоузгодженістю таких складових, як суб'єкти контролю (загальні та спеціальні органи контролю), предмет та об'єкт контролю, принципи реалізації контрольних заходів, узгодженість видів контролю за різними ознаками та їхня закріпленість у правових документах відповідних рівнів нормативного забезпечення механізму контролю. Запропонована система контролю за МТД в Україні дозволяє як виконувати номінальні контрольні-моніторингові завдання, так і забезпечувати реалізацію інституту покарання за вчинення правопорушень;

– розроблено проєкт Закону України «Про систему залучення, використання та контролю за МТД в Україні», який визначає правові основи організації та функціонування системи залучення, використання та контролю за МТД, що отримує Україна, та складається із семи розділів: 1) загальні положення (базові дефініції, принципи, види, форми, порядок оподаткування); 2) Національне агентство з питань залучення МТД (адміністративно-правовий статус, структура, повноваження, права, порядок взаємодії); 3) МТД (мета, завдання, напрями і способи залучення МТД); 4) система залучення, моніторингу та використання МТД (етапи, планування, акредитація донорів, виконавців); 5) оцінювання ефективності використання проєктів МТД в Україні (строки проведення, суб'єкти, об'єкти, інструменти оцінювання); 6) реєстр проєктів МТД (адміністрування, контроль, перереєстрація, анулювання); 7) прикінцеві положення (дата введення в дію);

– розроблено інституційні засади створення та функціонування центрального органу виконавчої влади, уповноваженого на формування та реалізацію державної політики у сфері МТД, – Національного агентства з питань залучення МТД, який функціонально буде забезпечувати залучення, моніторинг використання та оцінювання результатів виконання проєктів і їхньої ефективності, а також здійснювати контроль за використанням МТД. Визначено, що організаційно та функціонально діяльність Національного агентства має координувати КМУ через Міністерство економіки України, а правовий статус має ґрунтуватися й бути відображеним через чітке закріплення завдань, повноважень і прав у сфері МТД;

– запропоновано методичні засади періодизації процесу становлення та подальшого розвитку МТД на основі опису базових нормативно-правових засад формування кожного етапу, ідентифікації реперних точок переходу від одного етапу до іншого, визначення нормативної складової процесів залучення, використання та контролю в межах кожного досліджуваного етапу. Це дозволило виділити нормативні особливості трансформації інституту МТД, визначити подальші вектори його розвитку, ідентифікувати вразливі місця для донорів і реципієнтів;

удосконалено:

– теоретичні засади становлення законодавчого підґрунтя МТД в Україні, що охоплюють п'ять фундаментальних кластерів нормативно-правових актів, а саме: базові (чинні); основоформувальні (увійшли до Порядку № 153 та втратили чинність); проєктні (не набрали чинності); допоміжні (що частково діють); інституційні (втратили чинність). На відміну від інших підходів, встановлено сильні та слабкі сторони нормативно-правових актів, кожен із яких описує окремий кластер, а також сформовано правові підвалини повоєнного відновлення України, незважаючи на турбулентність влади;

– принципи формування контракту, який укладають на підставі рамкової угоди з МТД (державність, координація взаємодії сторін договору, альтернативність концепції), а також його змістові елементи: преамбула повинна містити мету тієї чи іншої угоди, зважаючи на актуальні соціально-економічні потреби країни-реципієнта; основна частина має враховувати умови реалізації проєктів МТД та узгоджені основні напрями таких проєктів; прикінцеві положення повинні закріплювати строкові умови, якими фіксуються часові межі виконання відповідного контракту між донором і реципієнтом. Обрана структура контракту у сфері МТД на нормативному рівні забезпечує популяризацію демократичних цінностей і засад верховенства права;

– структурно-логічну схему взаємозв'язку між індивідуальними / спільними проблемами процесів залучення й використання МТД, системне нехтування розв'язанням яких призводить до значних негативних наслідків, основними векторами подолання є такі: законодавче закріплення чітких строків державної реєстрації проєктів МТД та наслідків невиконання цього припису; формування єдиної централізованої інформаційної платформи проєктів МТД; створення Національного агентства з питань залучення МТД; ухвалення спеціального закону, який закріпить правові засади залучення, використання та контролю за МТД; ідентифікація принципів реалізації МТД (прозорість, пріоритетність, партнерство, координація, результативність і своєчасність, юридична рівність і недискримінація, верховенство права, запобігання корупції);

– типологізацію правопорушень у сфері МТД: 1) порушення порядку реєстрації проєктів МТД; 2) невідповідність етапів реалізації проєктів МТД напрямам державної соціально-економічної політики; 3) порушення фінансової дисципліни; 4) порушення умов контракту, пов'язаного з поданням бенефіціаром висновків про незадовільні результати впровадження проєкту. Ідентифікація змісту правопорушень у межах розробленого вітчизняного законодавства та кваліфікація правопорушень використовуючи наявні статті ККУ та КУПАП, на відміну від чинних, дозволяють створити передумови швидкої реалізації нововведень за допомогою наявного нормативно-правового забезпечення, і одночасно досягти зростання ефективності заходів впливу;

– концептуальні засади співробітництва України з ЄС у сфері залучення та використання МТД, що, на відміну від чинних, формалізовані за такими блоками: 1) трансформація нормативно-правового забезпечення – обґрунтовано існування трьох етапів конвергенції нормативно-правового забезпечення кооперації України з ЄС у сфері залучення та використання МТД з конкретизацією критично важливих новацій, характерних для кожного з них; 2) форми МТД (обмін експертами; організація і проведення семінарів; надання інформації; професійна підготовка, перепідготовка кадрів; допомога у здійсненні належного перекладу законодавства ЄС; субсидії); 3) напрями фінансування; 4) узагальнення масштабів залучення представників державного апарату до реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в межах проєктів МТД. Усе це в комплексі є підґрунтям для удосконалення системи адміністративного регулювання МТД на основі активного залучення європейської експертної підтримки, визначення конкретних центрів відповідальності, встановлення основних показників ефективності та термінів їхнього досягнення;

набули подальшого розвитку:

– визначення сутності категорії «МТД» як виду допомоги, який надається на підставі укладеного договору / угоди на безповоротній основі, на пільгових умовах донорами в межах реалізації конкретного проєкту / програми, з урахуванням стратегічних напрямів розвитку реципієнта та стабілізації соціально-економічного розвитку. На відміну від інших підходів, таке визначення акцентує увагу на базових ознаках й особливостях МТД, а також уявленні про механізми технічного співробітництва;

– теоретичні засади структуризації наукового доробку з питань МТД, які відрізняються від чинних використанням програмного комплексу VOSviewer v.1.6.10, що створило передумови дослідження динаміки публікацій із питань МТД, які індексують провідні міжнародні наукометричні бази даних у тридцятидвохрічній ретроспективі, структурувати основні контексти дослідження питань МТД у змістовому вимірі, виявити пріоритетні напрями наукового пошуку в цій сфері та крос-секторних дослідженнях;

– характеристика інволюційної ролі моніторингу МТД в Україні, здійснена за допомогою формалізації недоліків чинної системи поточних і кінцевих звітів МТД: 1) відсутній єдиний інформаційний ресурс обліку проєктів МТД (наразі частково відображено на офіційних вебсайтах органів виконавчої влади); 2) прості та неінформативні форми звітів поточного та кінцевого моніторингу (наявні звіти не містять інформації для ухвалення управлінських рішень щодо кореляції запланованих результатів фактично отриманим); 3) відсутня формалізація механізму подальших дій у разі недосягнення результатів проєкту МТД; 4) відсутній чіткий механізм притягнення до юридичної відповідальності в разі виявлення порушень у процесі моніторингу;

– сутність поняття «критеріїв оцінювання ефективності реалізації проєктів МТД в Україні» як законодавчо закріплених кількісних і якісних показників діяльності реципієнтів і виконавців проєктів МТД щодо реалізації ефективного підходу використання ресурсів МТД з метою забезпечення контролю за проєктами МТД, попередження правопорушень у цій сфері та виявлення головних проблемних питань, які перешкоджають отриманню очікуваних результатів. На відміну від інших підходів, акцентовано увагу на диференціації релевантних показників оцінювання ефективності та базових напрямках необхідності дослідження ефективності проєктів МТД;

– обґрунтування методичних засад формування інформаційної бази дослідження ефективності реалізації проєктів МТД в Україні за допомогою двох груп релевантних показників, оцінених через призму намірів і результатів. Це сприяє комплексному та мультикритеріальному аналізу кількісних і якісних показників реалізації проєктів МТД, а також дозволяє сформуванню підґрунтя для уповноважених органів державної влади в контексті ухвалення управлінських рішень щодо необхідності проведення додаткового аудиту проєктів МТД залежно від рівня ефективності їхньої реалізації.

Практичне значення отриманих результатів. Обґрунтовано теоретичні висновки доведено до рівня методичних розробок і практичних рекомендацій, які можуть бути використані в законотворчому процесі, у практиці роботи бенефіціарів, контролювальних і правоохоронних органів, а також у межах розроблення державних концептуальних програм розвитку системи залучення, використання і контролю за міжнародною технічною допомогою та формування стратегічних напрямів розвитку цієї сфери.

Наукові результати дисертаційної роботи знайшли практичне застосування в роботі окремих установ, що підтверджено відповідними довідками та актами. Розроблено проєкт Закону України «Про систему залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні» та науково обґрунтовані рекомендації і висновки щодо побудови системи контролю за досліджуваною сферою враховано в роботі Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку (довідка Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку). Рекомендації щодо взаємодії правоохоронних органів із бенефіціарами, реципієнтами, виконавцями проєктів міжнародної технічної допомоги враховано в роботі Окружної прокуратури міста Суми (довідка Окружної прокуратури міста Суми). Рекомендації щодо організації взаємодії бенефіціарів, реципієнтів і виконавців у межах реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги в умовах воєнного стану з метою ефективного використання ресурсів ураховано в роботі Сумської міської військової адміністрації (довідка Сумської міської військової адміністрації).

Матеріали наукового дослідження використовують в освітньому процесі Сумського державного університету, зокрема через запровадження й оновлення змісту дисциплін «Адміністративне право», «Судові та правоохоронні органи» (ОС «Бакалавр») (акт про запровадження Сумського державного університету). Результати дисертації апробовано на таких конференціях: I–VI Міжнародна науково-практична конференція «Реформація правової системи в контексті євроінтеграційних процесів» (м. Суми), Міжнародна науково-практична конференція «Національні та міжнародні стандарти сучасного державотворення: тенденції та перспективи розвитку» (м. Харків), Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми та стан дотримання захисту прав людини в Україні» (м. Львів), Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні питання правової теорії та юридичної практики» (м. Одеса), Міжнародна науково-практична конференція «Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні» (м. Харків), Міжнародна науково-практична конференція «Актуальні проблеми вдосконалення законодавства та правозастосування» (м. Запоріжжя), Міжнародна науково-практична конференція «Роль права та закону в громадянському суспільстві» (м. Київ), I Міжнародна науково-практична конференція «Публічна служба і адміністративне судочинство: здобутки і виклики» (м. Київ), Міжвузівська науково-практична конференція здобувачів та викладачів закладів вищої освіти (м. Черкаси), Міжнародна науково-практична конференція «Korszerű Műszerek És Algoritmusok Tapasztalati És Elméleti Tudományok Kutatási» (м. Будапешт).

Особистий внесок здобувача. Результати наукового дослідження, винесені на захист, отримано автором особисто і знайшли відображення в опублікованих працях. Внесок автора у праці, опубліковані у співавторстві, наведено у списку публікацій.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та результати проведеного дослідження були обговорені і дістали позитивну оцінку на 20 міжнародних і всеукраїнських науково-практичних конференціях.

Публікації. Основні наукові положення, результати й висновки дисертаційного дослідження опубліковано в 75 наукових працях загальним обсягом 49,16 друк. арк., з яких особисто автору належить 21,39 друк. арк., зокрема 7 колективних монографій, 41 стаття в наукових виданнях з права (з яких 29 статей – у наукових фахових виданнях, 6 – у виданнях, що входять до наукометричних баз даних Scopus та/або Web of Science, 2 – у зарубіжному виданні), 19 публікацій у збірниках матеріалів конференцій.

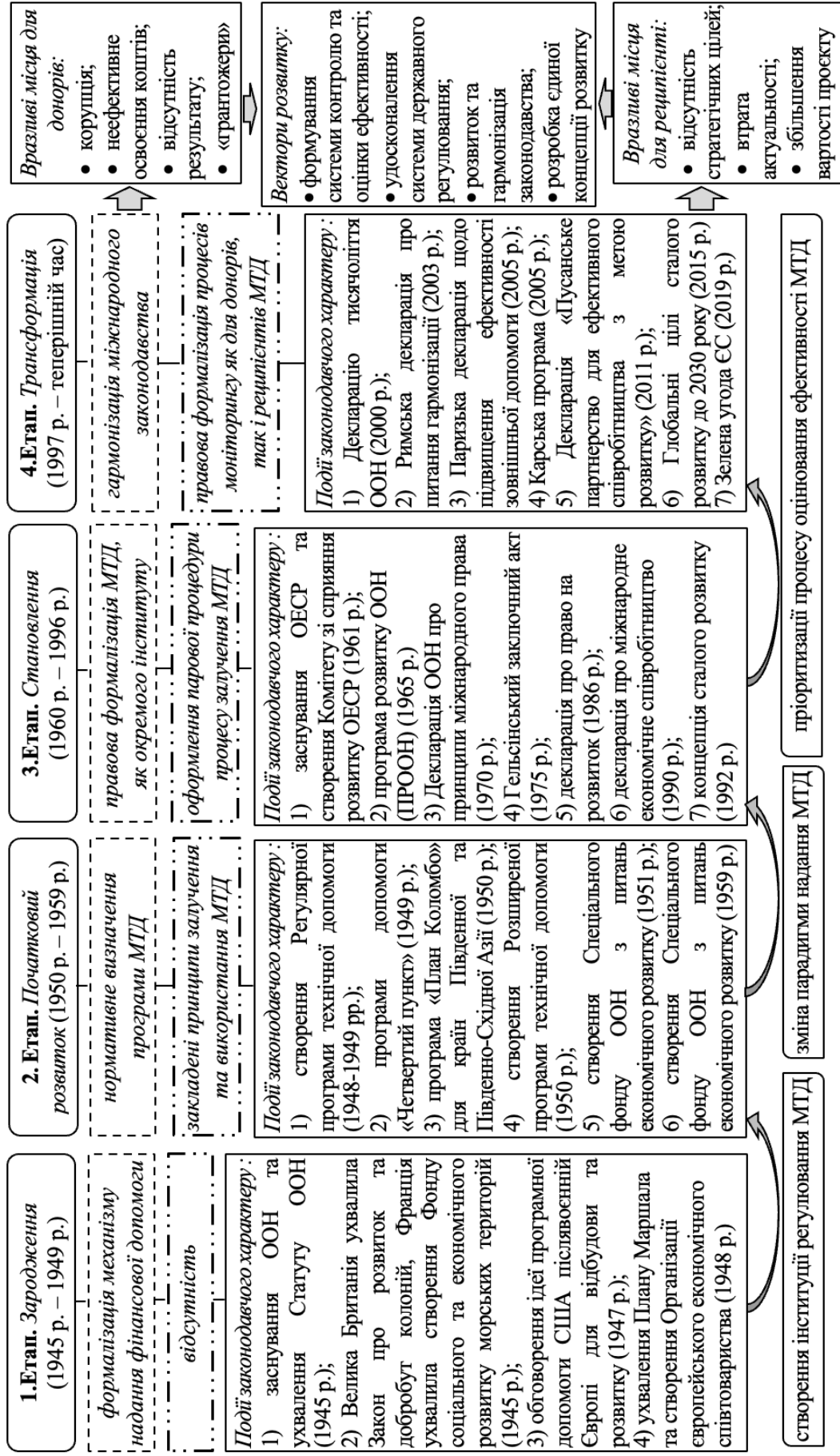
Структура та обсяг роботи. Дисертація складається із вступу, шести розділів, висновків до кожного розділу, загальних висновків, списку використаних джерел і додатків. Повний обсяг дисертації – 542 сторінки, основний текст займає 373 сторінки. Робота містить 47 таблиць і 15 рисунків на 67 сторінках основного тексту, 13 додатків на 92 сторінках і список використаних джерел, що налічує 462 найменування.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У першому розділі «Теоретико-методологічні основи правового статусу міжнародної технічної допомоги» окреслено історичні передумови становлення МТД, уточнено сутність МТД та здійснено бібліометричний аналіз розвитку досліджень із питань МТД, визначено сильні та слабкі сторони чинного законодавчого підґрунтя МТД в Україні, узагальнено стратегічні напрями залучення й використання МТД в Україні.

На основі систематизації наукових праць і нормативно-правових документів щодо міжнародної фінансової допомоги визначено місце та значення МТД в процесах соціально-економічного розвитку держави. Окреслено методичні засади еволюційного розвитку МТД, а саме виокремлено чотири етапи: 1) зародження (1945–1948 рр.); 2) початковий розвиток (1949–1959 рр.); 3) становлення (1960–1996 рр.); 4) трансформація (1997 р. – до сьогодні). В основу запропонованого методичного підґрунтя до періодизації процесу становлення МТД покладено опис базових нормативно-правових засад формування кожного етапу (*1) формалізація механізму надання фінансової допомоги; 2) нормативне визначення програми МТД; 3) правова формалізація МТД як окремого інституту, 4) гармонізація міжнародного законодавства, ідентифікація реперних точок переходу від одного етапу до іншого (1–2); створення інституції регулювання МТД (2–3); зміна парадигми надання МТД донорами та отримання реципієнтами (3–4); пріоритезація процесу оцінювання ефективності надання / використання МТД*), визначення нормативної складової процесів залучення, використання та контролю в межах кожного досліджуваного етапу (*1) відсутність; 2) закладено принципи надання та використання МТД; 3) оформлення правової процедури процесу залучення МТД; 4) правова формалізація процесів моніторингу як для донорів, так і для реципієнтів МТД*). У роботі акцентовано увагу на нормативних особливостях трансформації інституту МТД, визначено базові вектори його розвитку (формування системи контролю та оцінювання ефективності; удосконалення системи державного регулювання; розвиток і гармонізація законодавства; розроблення єдиної концепції розвитку) та виокремлено вразливі місця для донорів (корупція, неефективне освоєння коштів, відсутність результату, «грантожери») і реципієнтів (відсутність стратегічних цілей, втрата актуальності, збільшення вартості проекту) цього процесу (рис. 1).

Систематизація підходів до розуміння сутності МТД, запропонованих вітчизняними та закордонними вченими, а також визначених у нормативно-правових документах, засвідчила їхню різноманітність, відсутність системності щодо трактування її передумов, головних особливостей і наслідків. У межах авторського розуміння МТД запропоновано розглядати як вид допомоги, який надається на підставі укладеного договору / угоди на безповоротній основі, на пільгових умовах донорами в межах реалізації конкретного проекту / програми, з урахуванням стратегічних напрямів розвитку реципієнта та стабілізації соціально-економічного розвитку.

Примітка: [---] – нормативно-правових засад формування етапу; [---] – нормативна складова процесів залучення, використання та контролю

Рисунок 1 – Формалізація процесу становлення та розвитку МТД

На відміну від інших підходів акцентовано увагу на базових ознаках і особливостях МТД, а також дослідженнях про механізми технічного співробітництва: 1) МТД є різновидом зовнішньої допомоги; 2) МТД надається на контрактній основі, що укладається для реалізації відповідного проекту (програми); 3) МТД має безповоротний характер; 4) МТД надається на пільгових умовах, які передбачають звільнення від оподаткування або застосування спрощеного режиму оподаткування; 5) надання МТД відбувається з урахуванням стратегічних напрямів розвитку держави та спрямовано на забезпечення соціально-економічного розвитку в межах окреслених векторів такого розвитку.

З метою аналізу базових закономірностей розвитку теорії управління МТД у роботі проведено бібліометричний аналіз (на основі інструментарію VOSViewer v.1.6.10), об'єктом якого стало 9459 наукових публікацій із цієї проблематики за період 1990–2023 рр. у виданнях, індексованих наукометричною базою даних Scopus. Відбір релевантних публікацій здійснено на підставі таких категорій, як «international assistance» (2478 публікацій), «international aid» (5155 публікацій), «international technical cooperation» (1737 публікацій) і «global technical aid» (89 публікацій), які є загальноприйнятими англійськими синонімами поняття «МТД» та трапляються найбільш часто.

За результатами дослідження частоти використання ключових словосполучень у наукових працях доведено, що за запитом «international assistance» та «international aid» виокремлюється по шість і сім кластерів взаємодії з іншими напрямками наукового пізнання відповідно. Результати візуалізації взаємозв'язків у розрізі поняття «global technical aid» дозволило виділити лише п'ять кластерів способів комунікації. Формування запиту відповідно до пошуку зв'язків категорії «international technical cooperation» дає можливість виокремити десять напрямів взаємодії (рис. 2). Загалом мапа ключових слів бібліографічного аналізу налічує 129 термінів.

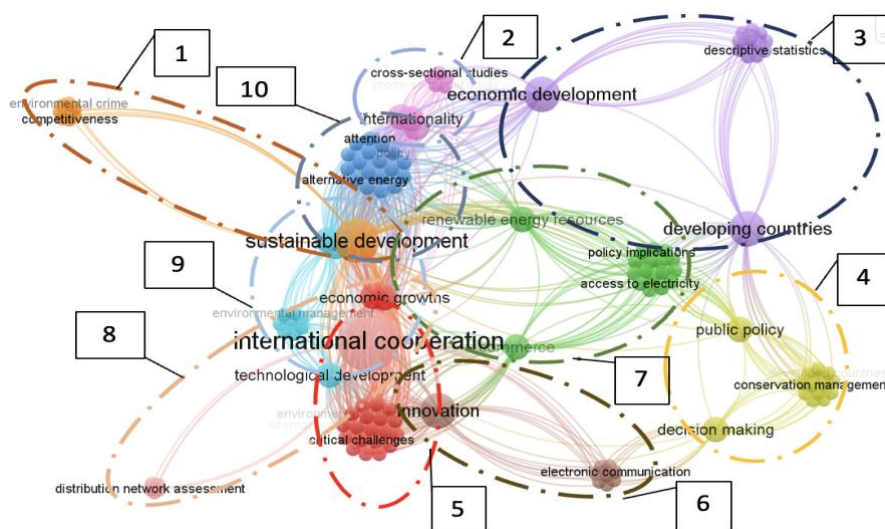

Рисунок 2 – Формування кластерів бібліографічних зв'язків категорії «international technical cooperation» (один з англійських відповідників МТД) з іншими векторами наукової діяльності

Узагальнення результатів змістовно-концептуального блоку бібліометричного аналізу дозволило визначити, що основний масив наукових публікацій зосереджено на виявленні взаємозв'язків міжнародної технічної кооперації та сталого розвитку (червоний кластер – 21 од.), формуванні відновлювальної економічної системи (зелений кластер – 18 од.), визначенні сильних і слабких сторін з огляду на глобалізаційні процеси та співпрацю технологічного характеру (синій кластер – 18 од.), публічному управлінні та реалізації стратегії ресурсозбереження (жовтий кластер – 15 од.), утворенні центрів економічного розвитку та просуванні державних інтересів (фіолетовий кластер – 14 од.), технологічному розвитку у сферах екологічного, економічного та соціального спрямування (бірюзовий кластер – 11 од.), висвітленні конкурентоспроможності та чинників переваги національної економіки (помаранчевий кластер – 9 од.), інноваційному спрямуванні та впровадженні в систему життєдіяльності суб'єктів економічного господарювання (коричневий кластер – 9 од.), просуванні перехресних досліджень і залученні третіх сторін для кооперації й реалізації планів економічного розвитку (рожевий кластер – 8 од.), створенні розумної мережі, нових форм візуального аналізу, освоєнні модернізованих освітніх процесів (персиковий кластер – 6 од.). Між виокремленими кластерами є взаємозв'язок, який можна пояснити спрямованістю МТД на підтримання економічного, соціального та екологічного розвитку країн-одержувачів за допомогою забезпечення їхнього технічного потенціалу, розвитку інфраструктури, підвищення кваліфікації фахівців тощо.

Результати бібліографічного аналізу наукових публікацій у контексті міжнародної кооперації та допомоги підтверджують визначені сутнісні особливості МТД, які ґрунтуються на принципах солідарності та взаємодопомоги між країнами та учасниками альянсів із метою спільного розвитку й підтримки більш слабких членів світового співтовариства (рис. 3).

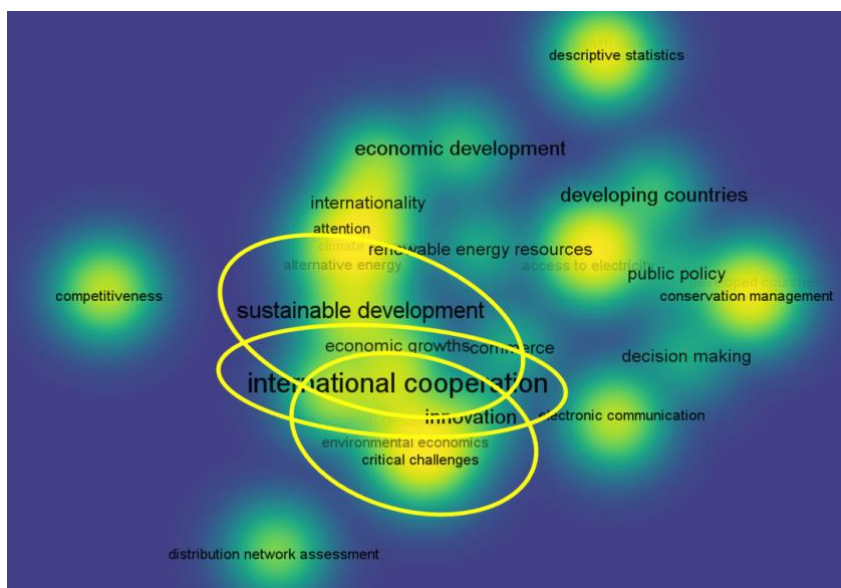

Рисунок 3 – Карта щільності зв'язків між поняттями в контексті дослідження МТД на основі публікацій у наукометричній базі Scopus (жовтий – найбільш щільний зв'язок, синій – найменша щільність)

Установлено, що найбільш значущим є вплив сталого розвитку, економічного зростання та впровадження інновацій на якість проведення міжнародних кооперацій, що цілком відповідає викликам сталого розвитку та можна пояснити сучасними умовами глобалізаційних процесів.

Під час дослідження законодавчого підґрунтя МТД в Україні визначено п'ять фундаментальних кластерів становлення цього виду допомоги, а також з'ясовано сильні та слабкі сторони кожного нормативно-правового акта:

1) *базові (чинні)*: Порядок залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги, затверджений постановою КМУ від 15 лютого 2002 р. № 153; Указ Президента України «Про приєднання України до Паризької декларації щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги» від 19 квітня 2007 року № 325/2007; Порядок ініціювання, підготовки та реалізації проєктів Twinning, затверджений постановою КМУ від 11 жовтня 2016 року № 700; Порядок підготовки, схвалення та використання плану залучення зовнішньої допомоги Європейської Комісії у рамках TAIEХ, затверджений постановою КМУ від 9 вересня 2020 року № 813. Основними перевагами визначено такі: розмежування основних категорій, формування фундаменту підвищення ефективності, початкові стадії гармонізації законодавства, дорожня карта реалізації конкретної МТД. Характерним спільним недоліком є відсутність нормативно закріпленої процедури контролю за МТД;

2) *основоформувальні (увійшли до Порядку № 153 та втратили чинність)*: Постанова КМУ «Про державну реєстрацію програм і проєктів міжнародної технічної допомоги» від 18 квітня 1996 року № 441, Постанова КМУ «Про затвердження Положення про порядок акредитації організацій, що забезпечують реалізацію програм і проєктів міжнародної технічної допомоги» від 8 лютого 1999 року № 170. Позитивними аспектами є зародження системи звітування та процедури акредитації реципієнтів. До недоліків можна віднести фрагментарний характер розпочатого процесу створення реєстру проєктів і системи звітування й акредитації;

3) *проєктні (не набрали чинності)*: проєкт Указу Президента України «Про міжнародну технічну допомогу» від 1 червня 1999 р. № 596/99; проєкт Закону України «Про міжнародну технічну допомогу» від 29 листопада 2013 р. № 3725. Перевагами є закладення нормативно-правових основ процедури залучення й використання МТД, ідентифікація повноважень і зобов'язань бенефіціарів, а також визначення принципів надання МТД;

4) *допоміжні (частково чинні)*: Розпорядження Президента України «Про Комісію з перевірки використання міжнародної технічної допомоги» від 30 листопада 2000 року № 361/2000-рп; Постанова КМУ «Про утворення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради України з питань моніторингу отримання і використання міжнародної матеріально-технічної допомоги під час дії воєнного стану» від 19 липня 2022 року № 2424-ІХ. Позитивними особливостями є намагання створити дієвий і високорепутаційний орган контролю за МТД. Негативними рисами є відсутність чіткої формалізації функціоналу складу комісій і встановлення нетривалого терміну їхніх повноважень;

5) *інституційні (втратили чинність)*: Постанова КМУ «Про створення національного центру реалізації міжнародної технічної допомоги України» від 13 квітня 1992 р. № 190; Постанова КМУ «Про створення Агентства міжнародного співробітництва та інвестицій» від 2 вересня 1993 року № 695; Положення про Агентства координації МТД, затвердженого Указом Президента України від 26 червня 1995 року № 488/95; Положення про Національне агентство України з питань розвитку та європейської інтеграції, затверджене Указом Президента України від 23 квітня 1998 року № 357/98; Указ Президента України від 1 листопада 2003 року № 1238/2003 про затвердження Положення про Національного координатора з питань технічної допомоги Європейського Союзу. Перевагами є ідея організації спеціального окремого органу, який би провадив єдину діяльність у сфері координації МТД, реалізовував би державну політику міжнародного співробітництва. Водночас не прописано адміністративно-правового статусу державного органу та не встановлено інструментарію, необхідного для контролю за МТД.

Проаналізовано стратегічні напрями розвитку МТД з часів незалежності України. Визначено п'ять концептуальних нормативно-правових документів, які визначали вектор розвитку сфери МТД та залучення протягом: 1995–1997 рр., 2004–2007 рр., 2009–2012 рр., 2011–2016 рр. та 2013–2016 рр. Доведено необхідність розроблення концепції щодо формування стратегічних векторів розвитку МТД, яка закріплювала б загальні підвалини повоєнного відновлення України, незважаючи на турбулентність влади, та була б обов'язковою для виконання, незважаючи на персоналії у владі.

У другому розділі «**Міжнародні угоди з донорами міжнародної технічної допомоги: адміністративно-правові особливості їхньої реалізації в Україні**» розглянуто теоретико-правові засади інституту міжнародного договору, проаналізовано міжнародні угоди у сфері залучення та використання МТД, укладені з країнами-донорами, досліджено адміністративно-правові засади співробітництва України з ЄС у сфері залучення та використання МТД, здійснено аналіз особливостей реалізації проєктів МТД в межах угод, укладених між Україною та міжнародними організаціями.

Установлено, що специфічною рисою інституту міжнародних договорів є процедура укладення угод, яка ґрунтується на використанні рамкових угод між її сторонами, а саме країнами-партнерами або міжнародними організаціями. Ґрунтуючись на вітчизняній і закордонній правовій базі ідентифікації категоріального апарату «рамкова угода», доведено, що цей вид угод фактично не має жодних конкретних умов і не встановлює їх, а є базисом для укладення контрактів / угод із технічного співробітництва в майбутньому. Водночас автором визначено основні особливості, характерні для рамкових угод: 1) предмет у вигляді суспільних відносин; 2) мета – створення та подальше функціонування складної та дієвої системи стійких правових зв'язків і загальноприйнятих правил; 3) рівні реалізації: сам контракт / угода, умови організації контракту / угоди, уточнювальні умови.

З'ясовано, що основою нормативної бази врегулювання сфери рамкової угоди в Україні, паралельно із Законом України «Про публічні закупівлі» від 25.12.2015 № 922-VIII, є Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України «Про затвердження Особливостей закупівель за рамковими угодами та їх укладення» від 15.09.2017 № 1372, а також Цивільний кодекс України та Господарський кодекс України.

Доведено, що в сучасних умовах розвитку нормативно-правової бази в Україні контракти / угоди, які укладаються на підставі рамкових угод із МТД, мають в обов'язковому порядку: у преамбулі містити мету тієї чи іншої угоди, зважаючи на актуальні соціально-економічні потреби країни-реципієнта, й популяризувати демократичні цінності та засади верховенства права; в основній частині вмішувати умови реалізації проєктів / програм МТД та узгоджені основні напрями таких проєктів / програм; містити строкові умови, якими фіксуються часові межі виконання відповідного контракту / угоди між донором і реципієнтом, а також ґрунтуватися на принципах державності, координації взаємодії сторін договору, альтернативності й концепції.

З метою обґрунтування найбільш значущих стратегічних напрямів соціально-економічного розвитку України завдяки МТД проведено порівняльний і бенчмаркінг-аналіз кращих практик фінансування проєктів / програм МТД. За результатами дослідження виокремлено цільовий кластер країн-бенчмарків (США, Німеччина, Канада, Норвегія, Швеція, Швейцарія, Велика Британія, Японія), співпраця з якими була максимально фінансово ефективною для України, та розроблено рекомендації щодо удосконалення механізму укладення контрактів, покладених в основу відносин між бенефіціарами, реципієнтами та виконавцями проєктів / програм МТД. Імплементация цих пропозицій надасть можливість сформувати підґрунтя ефективної процедури моніторингу проєктів / програм МТД та створити нормативні передумови реалізації системи контролю в цій сфері.

Підтверджено гіпотезу, що рамкові угоди з країнами-партнерами є не тільки відправною точкою укладення контрактів МТД, але й забезпечують мультиплікативний ефект їхніх обсягів протягом наступних років. Так, рамкові угоди із США 1991–1993 рр. забезпечили Україні реалізацію проєктів із МТД протягом 2002–2020 рр. на суму більше ніж 4 млрд дол. США, а після 24 лютого 2022 року загальний обсяг МТД становив більше ніж 1 млрд дол. США. Основними напрямками реалізації цих проєктів були такі: забезпечення миру й безпеки; економічний розвиток; підтримання демократії, захист прав і свобод людини; охорона здоров'я. Рамкова угода, укладена ще в 1996 р. щодо консультативного й технічного співробітництва з Німеччиною, мала вирішальне значення і в процесі реалізації проєктів МТД в подальшому, а після 24 лютого 2022 року ця країна профінансувала проєкти МТД на суму більше ніж на 150 млн євро. Здебільшого вони стосувалися: підтримки ветеранів; прозорості державного управління; професійної освіти; ефективності передання електроенергії; державного й муніципального управління в надзвичайних ситуаціях.

Установлено, що адміністративно-правові засади співробітництва України з ЄС у сфері залучення та використання МТД зазнавали значних трансформацій, а також характеризувались ексклюзивними особливостями (рис. 4). Зважаючи на активну співпрацю України з ЄС починаючи з 1994 р. (Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейським Співтовариством та їх державами-членами, ратифікована Законом України від 10.11.1994 № 237/94-ВР), а також два переломні моменти їхнього зближення (Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18.03.2004 № 1629-IV; Угода про асоціацію між Україною, з одного боку, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами – з іншого, ратифікована Законом України № 1678-VII від 16.09.2014), визначено, що основним вектором надання МТД з боку ЄС є розвиток людського потенціалу та підвищення кваліфікації державних службовців.

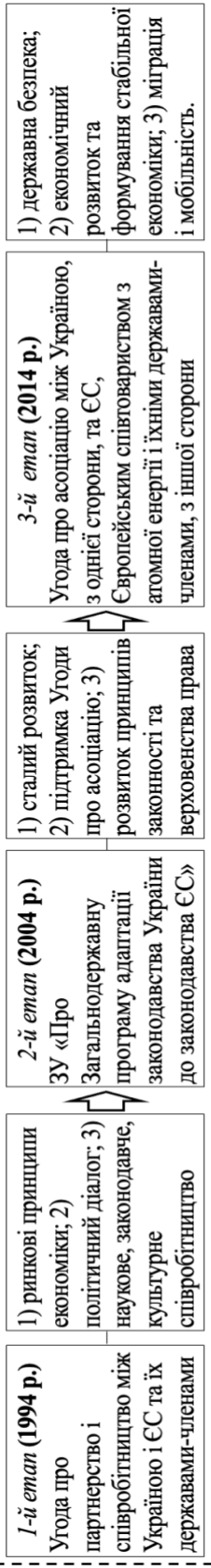
З'ясовано, що основними формами реалізації МТД в межах співпраці з ЄС є такі: 1) обмін експертами; 2) організація і проведення семінарів; 3) надання інформації; 4) професійна підготовка, перепідготовка кадрів; 5) допомога у здійсненні належного перекладу законодавства ЄС; 6) субсидії. Саме ці інструменти забезпечують імплементацію європейських правових норм у вітчизняне законодавство та розвиток прецедентного права.

Аналіз процесу залучення вітчизняного державного апарату до реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС в межах проєктів МТД (Twinnig / TAЕІХ, SIGMA, Erasmus+) засвідчив нерівномірну активність міністерств України, серед 294 структурних підрозділів державних органів, які загалом дотичні до цього процесу, найбільшу кількість фахівців, залучених до функцій із виконання зобов'язань України у сфері європейської інтеграції, зафіксовано в Міністерстві фінансів України (98 осіб), Міністерстві економіки України (90 осіб), Міністерстві юстиції України (74 особи), Міністерстві внутрішніх справ України (59 осіб), Міністерстві аграрної політики та продовольства України (58 осіб), інші 14 міністерств і підрозділів мають менше ніж 50 долучених осіб.

Зважаючи на те, що державний апарат в Україні є головним реципієнтом МТД від ЄС, то подальшими перспективами збільшення фінансування є поряд із підвищенням ефективності системи контролю, сформованої на основі інформаційної платформи (дані щодо державної реєстрації проєктів / програм, інформація про донорів, реципієнтів, виконавців, території дії проєкту / програми), ще й побудова результативної системи адміністративного регулювання МТД з активним залученням європейської експертної підтримки, визначенням конкретних центрів відповідальності, установленням основних показників ефективності та термінів їхнього досягнення.

Визначено, що укладення міжнародних угод, у яких однією із сторін є міжнародна організація, має окремі особливості: у тексті таких угоди наявне посилення на внутрішнє право міжнародної організації, це значно ускладнює процес реалізації проєктів МТД.

Трансформація нормативно-правового забезпечення співробітництва України з ЄС у сфері залучення та використання МТД

«адаптація вітчизняного законодавства» – реформування правової системи та приведення такого законодавства у відповідність до європейським стандартам, що охоплює такі сфери як митне, приватне, податкове, фінансове, трудове законодавство, сфери інтелектуальної власності, охорони праці та здоров'я, освіти, захист прав споживачів й соціальний захист, конкретні технічні норми, стандарти і правила.

Державний апарат - ключовий реципієнт МТД

форм МТД: 1) обмін експертами; 2) організація і проведення семінарів; 3) надання інформації; 4) професійна підготовка, перепідготовка кадрів; 5) відповідна допомога у здійсненні належного перекладу законодавства ЄС; 6) субсидії.

Напрямки фінансування:

- 1) оплата послуг фахівців, спеціалістів, експертів щодо підтримки реалізації реформи;
- 2) фактична допомога в розробці проєктів програмних документів і актів;
- 3) розробка механізмів внутрішніх процедур, проведення дослідження та аналітичної роботи;
- 4) гранти для приватного сектору;
- 5) навчання та тренування.

Співробітники Міністерств залучені до Програм МТД профінансованих ЄС

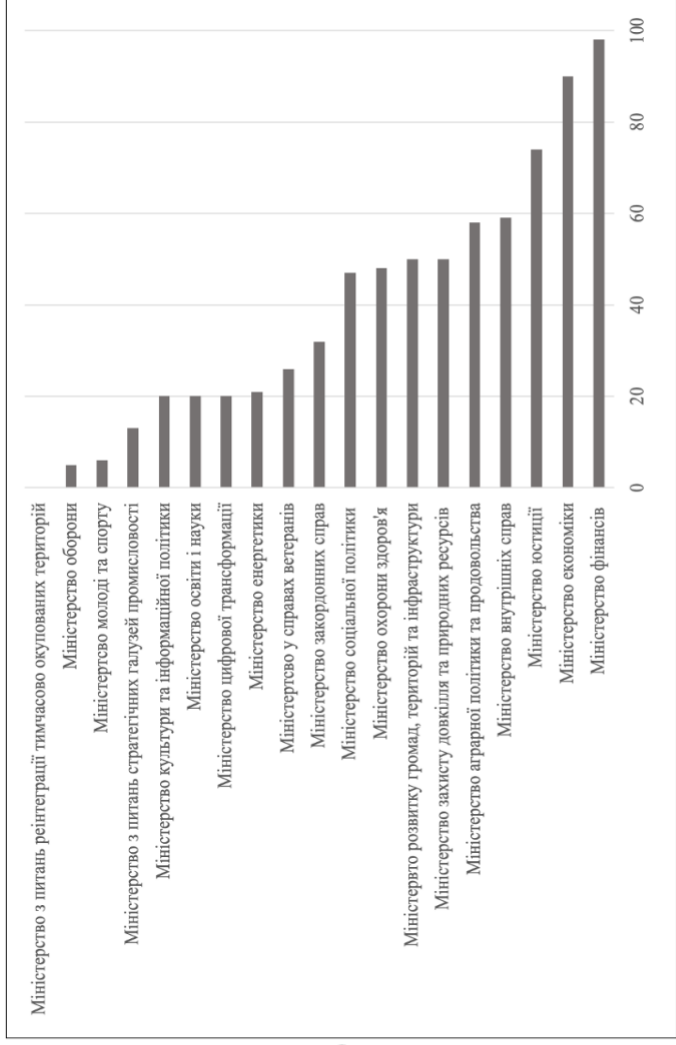

Рисунок 4 – Адміністративно-правові засади співробітництва України з ЄС у сфері залучення та використання МТД

Успіх проєктів МТД, укладених за підтримки міжнародних організацій, полягає у високому рівні імплементації міжнародних правових норм до вітчизняного законодавства, що дозволяє уникнути постійних правових суперечностей у процесі реалізації проєктів. Аналіз найбільших за обсягом проєктів МТД, укладених за підтримки міжнародних організацій після 24 лютого 2022 року, засвідчив високу концентрацію проєктів, пов'язаних із військовою підтримкою та безпекою, інфраструктурою, охороною здоров'я, екологією, правами людини й повну відсутність проєктів, пов'язаних із культурою, освітою, наукою та людським капіталом (табл. 1). Подальший розвиток співпраці України з міжнародними організаціями в межах реалізації фінансовоємних проєктів МТД повинен відбуватися завдяки розробленню національного нормативно-правового забезпечення, яке нівелювало б корупційні, репутаційні та інвестиційні ризики, що є інгібіторами інтересів донорів.

Таблиця 1 – Найбільші за обсягом проєкти МТД, укладені за підтримки міжнародних організацій після 24 лютого 2022 року

Організація	Напрямок	Найбільший проєкт	Строк	Обсяг фінансування
ООН	Військова підтримка та безпека	Підтримка поліції для створення ефективної моделі реагування на ДН / ГЗН в умовах війни і на перехідний період.	01.08.2023/ 31.05.2024	769 500 євро
		Реконструкція Пункту тимчасового розміщення біженців	01.11.2022 /30.06.2024	700 000 євро
ПРООН	Військова підтримка та безпека.	Протимінна діяльність в Україні.	01.01.2023/ 31.12.2027	12 314 679 дол. США
	Охорона здоров'я	Зміцнення Національної ради з питань протидії туберкульозу та ВІЛ-інфекції / СНІДу в Україні	01.01.2023/ 31.12.2025	387 759 дол. США
МБРР	Інфраструктура.	Відновлення критично важливої логістичної інфраструктури та мережевого сполучення.	23.06.2022/ 31.12.2024	50 000 000 дол. США
	Охорона здоров'я	Зміцнення системи охорони здоров'я та збереження життя	23.06.2022/ 31.12.2024	10 000 000 дол. США
ЄБРР	Екологія.	Поводження з твердими побутовими відходами.	19.07.2023/ 30.06.2025	250 000 євро
	Інфраструктура	Структура громадського транспорту України	30.11.2022/ 01.01.2024	223 200 євро
ОБСЄ	Екологія.	Попередження незаконного обігу ядерних та інших радіоактивних матеріалів.	01.05.2021/ 31.01.2024	20 млн євро
	Права людини	Гарантування дотримання прав людини під час здійснення правосуддя	01.01.2021/ 31.12.2024	2 млн євро
ЄІБ	Інфраструктура	Програми відновлення України.	15.10.2021/ 15.10.2026	6392 тис. євро
		Програми розвитку муніципальної інфраструктури України	21.10.2020/ 21.10.2026	6170 тис. євро

У третьому розділі **«Проблеми функціонування системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги в Україні»** визначено вектори вдосконалення адміністративно-правових засад системи залучення та використання МТД в Україні; обґрунтовано перспективи процесу реалізації й моніторингу проєктів МТД в Україні; поглиблено правові засади ідентифікації правопорушення у сфері залучення та використання МТД; досліджено динаміку отримання міжнародної допомоги різними країнами світу.

Обґрунтовано індивідуальні та спільні проблеми процесів залучення та використання МТД, а також з'ясовано наслідки, до яких призводить їхнє системне нехтування. Установлено, що досягнення синергетичного ефекту покращання системи залучення та використання МТД в Україні можливе завдяки: законодавчому закріпленню чітких строків державної реєстрації проєктів МТД та наслідків невиконання цього припису; формуванню єдиної централізованої інформаційної платформи проєктів МТД; створенню Національного агентства з питань залучення МТД; ухваленню спеціального закону, який закріпить правові засади залучення, використання та контролю за МТД; ідентифікації принципів реалізації МТД (прозорість, пріоритетність, партнерство, координація, результативність і своєчасність, юридична рівність і недискримінація, верховенство права, запобігання корупції) (рис. 5).

У роботі обґрунтовано створення центрального органу виконавчої влади, який функціонально буде забезпечувати формування та реалізацію державної політики у сфері МТД та на який буде покладено завдання щодо залучення, моніторингу використання, оцінювання результатів виконання проєктів і їхньої ефективності, а також контролю за використанням МТД в Україні, – Національне агентство з питань залучення МТД. Визначено, що організаційно та функціонально діяльність Національного агентства має спрямовувати та координувати КМУ через Міністерство економіки України. Адміністративно-правовий статус цього органу має ґрунтуватися на основних засадах функціонування сфери МТД в Україні, попередній практиці роботи Міністерства економіки України та Секретаріату КМУ, а також бути відображеним через чітке закріплення завдань, повноважень і прав у сфері МТД.

Доведено, що інституційна складова процесу моніторингу МТД в Україні у вигляді Рахункової палати України, КМУ, Бюро економічної безпеки України працює неефективно, а головне не провокує жодних юридичних наслідків. Відзначено, що в сучасних умовах система моніторингу МТД в Україні формалізована у вигляді поточних і кінцевих звітів, для яких характерні такі недоліки: 1) відсутній єдиний інформаційний ресурс обліку проєктів МТД (наразі частково відображаються на офіційних вебсайтах органів виконавчої влади); 2) прості та неінформативні форми звітів поточного та кінцевого моніторингу (наявні звіти не містять інформації для ухвалення управлінських рішень щодо кореляції запланованих результатів фактично отриманим); 3) відсутня формалізація механізму подальших дій у разі недосягнення результатів проєкту МТД; 4) відсутній чіткий механізм притягнення до юридичної відповідальності в разі виявлення порушень у процесі моніторингу.

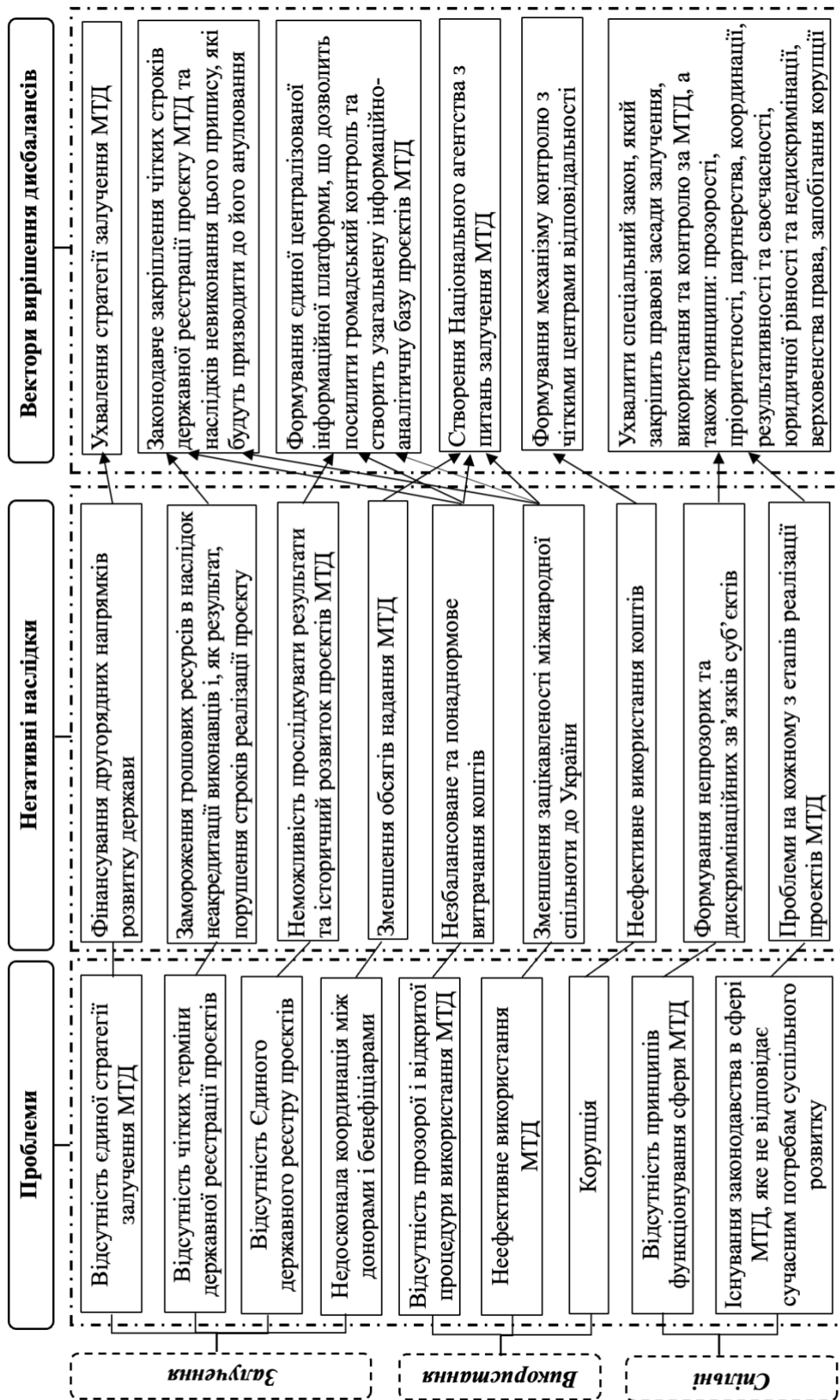

Рисунок 5 – Проблеми, негативні наслідки та вектори вирішення дисбалансів системи залучення та використання МТД в Україні

Автором обґрунтовано, що моніторинг МТД в Україні недоцільно виділяти в окремий елемент нагляду, оскільки в сучасних умовах розвитку вітчизняної правової системи та, зважаючи на економічну доцільність, він повинен бути складовою процесу використання проектів МТД.

З урахуванням аналізу звітності міжнародних організацій, що займаються моніторингом і контролем МТД (Global Financial Integrity, Світовий банк, OLAf, USAID, JICA тощо) та оцінюванням рівня впливу корупційного ризику на етапи ухвалення рішень щодо залучення й використання МТД, доведено повну відсутність методичних засад щодо формалізації правопорушень у цій сфері в Україні. Обмеженим є не тільки перелік правопорушень у сфері залучення, використання, моніторингу й контролю МТД, але і їхнє нормативно-правове забезпечення в Україні. Зважаючи на дотримання принципу економічної ефективності та раціональності заходів удосконалення, запропоновано деталізований перелік правопорушень, які можуть виникати в Україні у сфері МТД (чотири типи), ідентифіковано зміст правопорушення в межах уже чинного вітчизняного законодавства та проведено кваліфікацію правопорушень із застосуванням чинних статей ККУ та КУПАП (табл. 2).

Таблиця 2 – Правопорушення у сфері залучення, використання, моніторингу й контролю МТД в Україні, їхній зміст і ймовірна ідентифікація

Тип правопорушення	Зміст правопорушення <i>(закріплення обов'язку, невиконання якого призводить до правопорушення)</i>	Ймовірна ідентифікація правопорушення <i>(чинна законодавча база, яка може бути використана для кваліфікації правопорушення)</i>
1. Порухення порядку реєстрації проектів МТД	Пункт 18, 19 Порядку № 153 «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15.02.2002	Стаття 364 ККУ «Зловживання владою або службовим становищем»
2. Невідповідність етапів реалізації проектів МТД напрямам державної соціально-економічної політики	Пункт 3 Порядку № 153 «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15.02.2002	Стаття 164-12 КУПАП «Нецільове використання бюджетних коштів»; стаття 210 ККУ «Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів із бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням»
3. Порухення фінансової дисципліни	Пункт 43, 44 Порядку № 153 «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15.02.2002	Стаття 364 ККУ «Зловживання владою або службовим становищем»; стаття 191 ККУ «Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем»; стаття 209 ККУ «Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом»; стаття 190 ККУ «Шахрайство»
4. Порухення умов контракту, пов'язаного з поданням бенефіціаром висновків про незадовільні результати впровадження проекту	Пункт 45 Порядку № 153 «Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги» від 15.02.2002	

Запропонований підхід створює об'єктивні можливості швидкої реалізації запропонованих нововведень за допомогою вже наявної нормативно-правової бази, досягаючи водночас підвищеної ефективності заходів впливу та притягнення порушників до відповідальності.

На основі дослідження динаміки міжнародної допомоги, одержаної різними країнами світу, та місця України в рейтингу Чистої офіційної допомоги розвитку встановлено невичерпний потенціал для розвитку МТД в Україні. Так, серед усіх 140 аналізованих країн Україна посідає 26-те місце, отримавши міжнародну допомогу на суму 14 073,76 млн дол. США; серед постсоціалістичних країн Україна посідає 1-ше місце із семи обраних країн (Узбекистан, Казахстан, Грузія, Вірменія, Азербайджан, Молдова); у вибірковому кластері за критерієм середніх показників обсягу міжнародної допомоги Україна посідає 6-те місце з десяти досліджуваних (Колумбія, Гана, Малі, Марокко, Мозамбік, М'янма, Непал, Туреччина, Уганда), що становить 9 % від загальної суми отриманої допомоги в розрізі зазначеної групи країн. Отримані результати аналізу підтверджують необхідність удосконалення адміністративно-правових засад функціонування системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні з метою збільшення обсягів міжнародної допомоги та постійного її нарощення в майбутньому.

У четвертому розділі «**Методологічні засади формування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні**» поглиблено методичні засади визначення критеріїв ефективності використання МТД, обґрунтовано авторський підхід до визначення критеріїв оцінювання ефективності реалізації проектів МТД в Україні, розроблено механізм контролю за МТД в Україні.

Запропоновано авторське визначення критеріїв оцінювання ефективності реалізації проектів МТД в Україні: це законодавчо закріплені кількісні та якісні показники діяльності реципієнтів і виконавців проектів МТД щодо реалізації ефективного підходу використання ресурсів МТД з метою забезпечення контролю за проектами МТД, попередження правопорушень у цій сфері та виявлення головних проблемних питань, які перешкоджають отриманню очікуваних результатів. На відміну від інших підходів, акцентовано увагу на диференціації релевантних показників оцінювання ефективності та базових напрямках необхідності дослідження ефективності проектів МТД.

Обґрунтовано необхідність формування інформаційної бази дослідження ефективності реалізації проектів МТД в Україні виключно за допомогою оцінювання намірів і результативності виконання останніх. Оцінювання паралельно з результатами намірів реалізації дозволяє реципієнтам, після завершення виконання проектів МТД, отримати повні й об'єктивні підсумкові висновки щодо здатності повноцінно та своєчасно реалізувати заходи в межах цієї допомоги. Визначений підхід до класифікації критеріїв оцінювання ефективності реалізації проектів МТД в Україні сприятиме з'ясуванню недоліків і визначенню прогалин законодавчого забезпечення сфери МТД.

Через призму оцінювання намірів і результатів запропоновано аналізувати дві групи показників: основні та факультативні критерії оцінювання ефективності реалізації проєктів МТД в Україні. Основні загальні критерії об'єднують такі показники, як повнота та своєчасність реалізації проєктів МТД; подальша підтримка (зокрема фінансування) напряму, на який був орієнтований проєкт МТД; сприяння започаткуванню чи активізації конструктивних процесів відповідного спрямування (прямого чи опосередкованого) унаслідок реалізації проєктів МТД; стійкість проєкту МТД до змін різного характеру під час його реалізації; інтеграція результатів проєкту МТД в інші сфери суспільного життя певного регіону чи країни загалом. Факультативні загальні критерії оцінювання ефективності реалізації проєктів МТД в Україні містять у собі: сприяння протидії державою й суб'єктами приватно-правових відносин відповідним загрозам і мінімізації ризиків сектору безпеки та оборони різного характеру і країн походження внаслідок реалізації проєкту МТД; посилення економічної стійкості та сприяння забезпеченню поступального економічного розвитку внаслідок реалізації проєкту МТД; повноцінна і своєчасна реалізація функцій держави та місцевого самоврядування за коштів отриманих фінансових і інших ресурсів та послуг у межах МТД; забезпечення за допомогою використання фінансових і інших ресурсів і послуг, отриманих у межах МТД, сприяння започаткуванню чи прискоренню виконання Україною відповідних зобов'язань, передбачених міжнародними, міждержавними конвенціями, угодами та договорами; досягнення позитивних результатів соціального характеру; поглиблення міжнародної чи міждержавної взаємодії в умовах перебігу глобалізаційних процесів і реалізації проєвропейського вектора розвитку української держави; посилення становища України з позиції формування сприятливого інвестиційного клімату останньої; посилення ролі громадянського суспільства з широкого спектра питань, розгляд і пропозиції щодо розв'язання яких матимуть позитивне значення для певної сфери державної діяльності й інших конструктивних заходів; зміни, зокрема вдосконалення інформаційного (та/або), технічного (та/або), наукового (та/або) кадрового забезпечення систем управління в органах державної влади та місцевого самоврядування. Доведено, що використання факультативних показників для оцінювання ефективності реалізації проєктів МТД в Україні паралельно з посиленням комплексності аналізу проєктів ще є інформаційним підґрунтям для уповноважених органів державної влади в контексті ухвалення управлінських рішень щодо ініціювання обов'язкового аудиту неналежно реалізованих проєктів.

Розкрито концептуальні засади категорії «контроль» як цілісної системи, що охоплює суб'єктно-об'єктну підсистему, сукупність принципів, інструментів і важелів, що цілісно взаємодіють із метою забезпечення правильності дій в означеній сфері та запобігання порушенням законодавства, що її регламентує, виявлення правопорушень і покарання за їхнє вчинення, сприяння ефективності використання релевантних інтервенцій для виконання поставлених завдань та оптимізації управлінських рішень задля досягнення визначеної мети. Ефективність реалізації контрольних функцій уповноваженими органами влади різного рівня

ієрархії визначено класичним принципом економічної ефективності, згідно з яким від контрольних заходів має надходити більше коштів, ніж витрачається на утримання та функціонування органів контролю. Якість контролю визначено повнотою досягнення цілей контрольних заходів.

З урахуванням класичних постулатів парадигми контролю розроблено науково-методичні засади контролю МТД в Україні (рис. 6). У сучасних умовах у сфері МТД окремі елементи контролю знаходять своє відображення лише на етапі моніторингу проєктів, що реалізується через спостереження за станом використання МТД, аналізу проміжних і фінальних звітів виконавців та реципієнтів і не є контролем у класичному розумінні, оскільки не передбачає виникнення наслідків за виявлені порушення чи неефективність використання коштів МТД. Окремі органи державної влади (Міністерство фінансів України, Рахункова палата, Секретаріат Кабінету Міністрів України, Державна аудиторська служба України, Бюро економічної безпеки України) точково реалізують контрольні повноваження у сфері залучення й використання МТД, проте відсутність чітко формалізованої парадигми реалізації контрольних заходів і закріплених зон відповідальності органів контролю призводить до низької якості контролю й неузгодженості дій уповноважених органів у межах керівної підсистеми. Отже, з метою обґрунтування механізму контролю за МТД в Україні узгодження функціонування основоположних елементів такого механізму та забезпечення єдності реалізації контролю в цій сфері обґрунтовано адаптацією класичних концептуальних засад системи фінансового контролю для забезпечення потреб ефективного контролю МТД в Україні, що характеризується конгруентністю та взаємоузгодженістю таких складових, як суб'єкти контролю (загальні та спеціальні органи контролю), предмет та об'єкт контролю, принципи реалізації контрольних заходів, узгодженість видів контролю за різними ознаками та їхня закріпленість у нормативних документах відповідних рівнів нормативного забезпечення механізму контролю. У своєму інтегральному вигляді ця система контролю за МТД в Україні дозволить не лише виконувати номінальні контрольні-моніторингові завдання, а й забезпечить реалізацію інституту покарання за вчинення правопорушень, головними суб'єктами якого запропоновано вважати Національне антикорупційне бюро, Бюро економічної безпеки України та Державну службу фінансового моніторингу.

Запропоновано адміністративно-правові засади функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні: 1) нормативна основа, розширена Законом України «Про систему залучення, використання та контролю за МТД в Україні» (автором розроблено відповідний законопроект, який визначає правові основи організації та функціонування сфери МТД); 2) інституційний базис містить Національне агентство з питань залучення МТД (спеціальний орган, який функціонально відповідає за організацію роботи між донорами та бенефіціарами в межах процесу залучення МТД та регулює відносини на етапі її використання); 3) надбудовою є запропонована інтегральна система контролю за МТД (рис. 6).

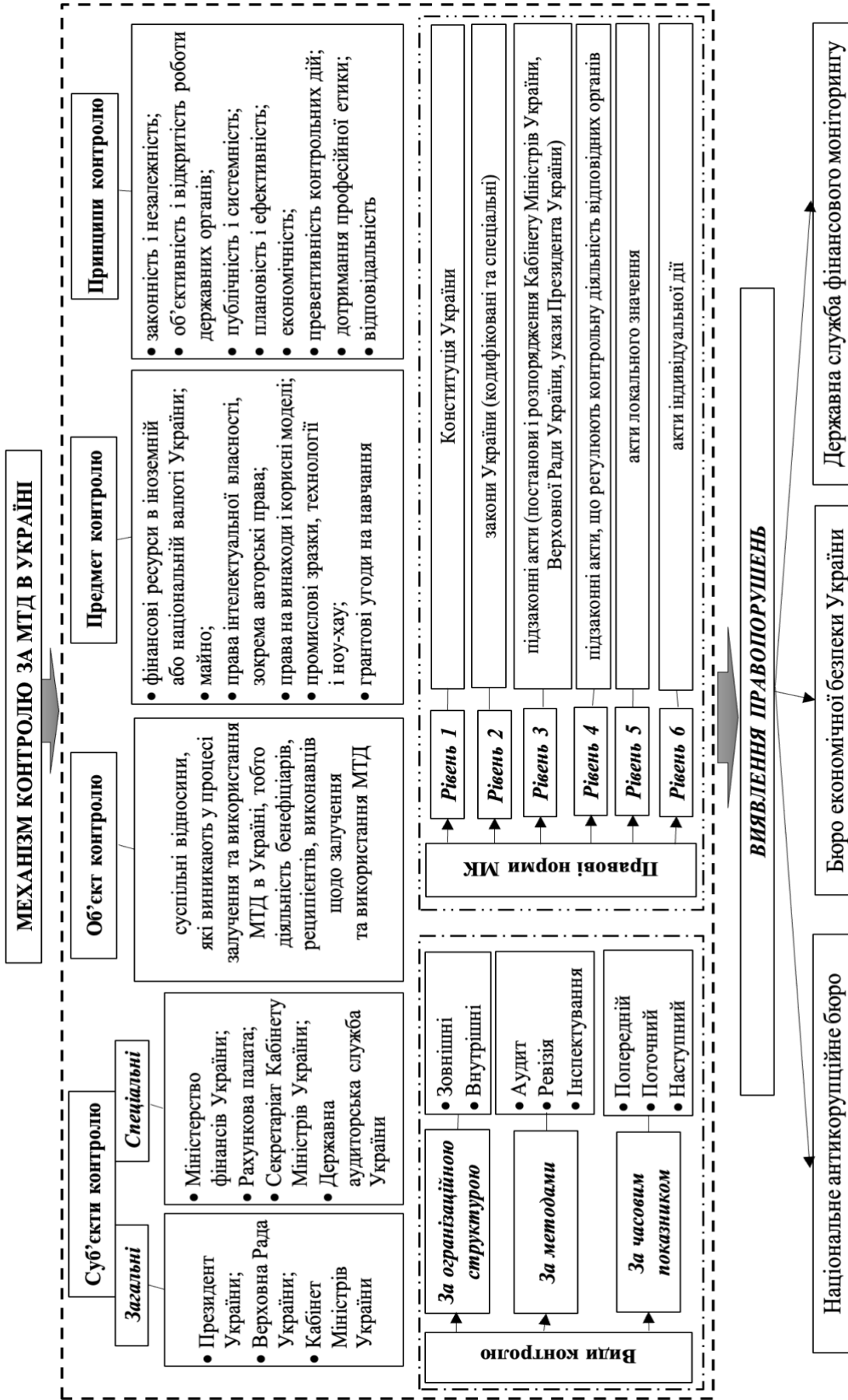

Рисунок 6 – Науково-методичні засади механізму контролю за МТД в Україні

ВИСНОВКИ

У дисертації наведено теоретичне узагальнення й нове виконання наукового завдання, що полягає в розробленні адміністративно-правових засад створення та функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за міжнародною технічною допомогою в Україні.

За результатами проведеного дослідження зроблено такі висновки:

1. Проведено періодизацію процесу становлення та розвитку МТД на основі опису базових нормативно-правових засад формування кожного етапу, ідентифікації реперних точок переходу від одного етапу до іншого, визначення нормативної складової процесів залучення, використання та контролю в межах кожного досліджуваного етапу, відповідно, виокремлено чотири етапи еволюції МТД: 1) зародження (1945–1948 рр.); 2) початковий розвиток (1949–1959 рр.); 3) становлення (1960–1996 рр.); 4) трансформація (1997 р. – до сьогодні). Ідентифіковано нормативні особливості трансформації інституту МТД, визначено подальші вектори його розвитку, окреслено вразливі місця для донорів і реципієнтів.

2. МТД необхідно розглядати як вид допомоги, який надається на підставі укладеного договору / угоди на безповоротній основі, на пільгових умовах донорами в межах реалізації конкретного проекту / програми, з урахуванням стратегічних напрямів розвитку реципієнта та стабілізації соціально-економічного розвитку, що дозволяє підкреслити таке: 1) МТД є різновидом зовнішньої допомоги; 2) МТД надається на контрактній основі, що укладається для реалізації відповідного проекту (програми); 3) МТД має безповоротний характер; 4) МТД надається на пільгових умовах, які передбачають звільнення від оподаткування або застосування спрощеного режиму оподаткування; 5) надання МТД відбувається з урахуванням стратегічних напрямів розвитку держави та спрямовано на забезпечення соціально-економічного розвитку в межах окреслених векторів такого розвитку.

3. Визначено п'ять фундаментальних кластерів становлення процесу залучення й використання МТД і з'ясовано сильні та слабкі сторони кожної групи: 1) базові (чинні), у межах яких основними перевагами визначено: розмежування основних категорій, формування фундаменту підвищення ефективності, початкові стадії гармонізації законодавства, дорожня карта реалізації конкретної МТД. Недоліком є відсутність нормативно закріпленої процедури контролю за МТД; 2) основоформувальні (увійшли до Порядку № 153 та втратили чинність), позитивними аспектами є зародження системи звітування та процедури акредитації реципієнтів, а недоліком – фрагментарний характер розпочатого процесу створення реєстру проектів і системи звітування й акредитації; 3) проектні (не набрали чинності), перевагами є закладення нормативно-правових основ процедури залучення й використання МТД, ідентифікація повноважень і зобов'язань бенефіціарів, а також визначення принципів надання МТД; 4) допоміжні (частково чинні), позитивним є намагання

створити дієвий і високорепутаційний орган контролю за МТД, а негативним – відсутність чіткої формалізації функціоналу складу комісій і встановлення нетривалого терміну їхніх повноважень; 5) інституційні (втратили чинність), перевагами є ідея організації спеціального окремого органу, який би провадив єдину діяльність у сфері координації МТД, а недоліками – не прописаний адміністративно-правовий статус державного органу та не встановлений інструментарій, необхідний для контролю за МТД.

4. На основі аналізу стратегічних напрямів розвитку МТД з часів незалежності України визначено п'ять концептуальних нормативно-правових документів, які визначали вектор розвитку сфери МТД протягом: 1995–1997 рр., 2004–2007 рр., 2009–2012 рр., 2011–2016 рр. та 2013–2016 рр., що дозволило довести необхідність розроблення концепції щодо формування стратегічних векторів розвитку МТД, яка закріплювала б загальні підвалини повоєнного відновлення України, незважаючи на турбулентність влади, та була б обов'язковою для виконання.

5. Обґрунтовано, що контракти / угоди з МТД, які укладаються на підставі рамкових угод із міжнародними партнерами, повинні в обов'язковому порядку в преамбулі містити мету тієї чи іншої угоди, зважаючи на актуальні соціально-економічні потреби країни-реципієнта, й популяризувати демократичні цінності та засади верховенства права; в основній частині мають містити умови реалізації проєктів / програм МТД та узгоджені основні напрями таких проєктів / програм; безпосередньо містити строкові умови, які фіксують часові межі виконання відповідного контракту / угоди між донором і реципієнтом, а також ґрунтуватися на принципах державності, координації взаємодії сторін договору, альтернативності й концепції.

6. За результатами дослідження міжнародних угод у сфері залучення та використання МТД, укладених із країнами-донорами, виокремлено цільовий кластер країн-бенчмарків (США, Німеччина, Канада, Норвегія, Швеція, Швейцарія, Велика Британія, Японія), співпраця з якими була максимально фінансово ефективною для України, та розроблено рекомендації щодо вдосконалення механізму укладення контрактів, покладених в основу відносин між бенефіціарами, реципієнтами та виконавцями проєктів МТД.

7. На основі аналізу процесу залучення вітчизняного державного апарату для реалізації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у межах проєктів МТД та іншого міжнародного співробітництва з ЄС встановлено, що основними формами реалізації МТД є такі: 1) обмін експертами; 2) організація і проведення семінарів; 3) надання інформації; 4) професійна підготовка, перепідготовка кадрів; 5) допомога у здійсненні належного перекладу законодавства ЄС; 6) субсидії.

8. Проаналізувавши найбільші за обсягом проєкти МТД, укладені за підтримки міжнародних організацій після 24 лютого 2022 року, встановлено, що подальший розвиток співпраці України з міжнародними організаціями в межах реалізації фінансовоємних проєктів МТД повинен відбуватися завдяки

розробленню національного нормативно-правового забезпечення, яке нівелювало б корупційні, репутаційні та інвестиційні ризики, що є інгібіторами інтересів донорів.

9. Установлено взаємозв'язки між індивідуальними / спільними проблемами процесів залучення й використання МТД, наслідками, до яких призводить їхнє системне нехтування, та векторами подолання дисбалансів, основними з яких є такі: законодавче закріплення чітких строків державної реєстрації проєктів МТД та наслідків невиконання цього припису; формування єдиної централізованої інформаційної платформи проєктів МТД; створення Національного агентства з питань залучення МТД; ухвалення спеціального закону, який закріпить правові засади залучення, використання та контролю за МТД; ідентифікація принципів реалізації МТД (прозорість, пріоритетність, партнерство, координація, результативність і своєчасність, юридична рівність і недискримінація, верховенство права, запобігання корупції).

10. Обґрунтовано методичні засади створення центрального органу виконавчої влади – Національного агентства з питань залучення МТД, який функціонально буде забезпечувати формування та реалізацію державної політики у сфері МТД та на який буде покладено завдання щодо залучення, моніторингу використання, оцінювання результатів виконання проєктів і їхньої ефективності, а також контролю за використанням МТД.

11. Установлено, що формалізація системи моніторингу МТД в Україні тільки у вигляді поточних і кінцевих звітів призводить до існування таких недоліків: 1) відсутній єдиний інформаційний ресурс обліку проєктів МТД (наразі частково відображаються на офіційних вебсайтах органів виконавчої влади); 2) прості та неінформативні форми звітів поточного та кінцевого моніторингу (наявні звіти не містять інформації для ухвалення управлінських рішень щодо кореляції запланованих результатів фактично отриманим); 3) відсутня формалізація механізму подальших дій у разі недосягнення результатів проєкту МТД; 4) відсутній чіткий механізм притягнення до юридичної відповідальності в разі виявлення порушень у процесі моніторингу. Зважаючи на це та економічну неефективність системи моніторингу МТД, обґрунтовано нераціональність виділення його в окремий елемент надзору, моніторинг повинен бути складовою процесу використання проєктів МТД.

12. Обґрунтовано деталізований перелік правопорушень, які можуть виникати в Україні у сфері МТД: порушення порядку реєстрації проєктів МТД, невідповідність етапів реалізації проєктів МТД напрямам державної соціально-економічної політики, порушення фінансової дисципліни, порушення умов контракту, пов'язаного з поданням бенефіціаром висновків про незадовільні результати впровадження проєкту, що дозволяє створити передумови швидкої реалізації нововведень за допомогою вже чинної нормативно-правової бази, досягаючи водночас підвищеної ефективності заходів впливу.

13. Аналізуючи динаміку міжнародної допомоги, одержаної різними країнами світу, та місце України в рейтингу Чистої офіційної допомоги розвитку,

установили, що невичерпний потенціал для розвитку МТД в Україні свідчить про те, що серед усіх 140 аналізованих країн Україна посідає 26-те місце, отримавши міжнародну допомогу на суму 14 073,76 млн дол. США; серед постсоціалістичних країн Україна посідає 1-ше місце із семи обраних країн; у вибіркового кластері за критерієм середніх показників обсягу міжнародної допомоги Україна посідає 6-те місце з 10 досліджуваних. Це підтверджує необхідність удосконалення адміністративно-правових засад функціонування системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні з метою збільшення обсягів міжнародної допомоги та постійного її нарощення в майбутньому.

14. Критерії оцінювання ефективності реалізації проєктів МТД в Україні необхідно розглядати як законодавчо закріплені кількісні та якісні показники діяльності реципієнтів і виконавців проєктів МТД щодо реалізації ефективного підходу використання ресурсів МТД з метою забезпечення контролю за проєктами МТД, попередження правопорушень у цій сфері та виявлення головних проблемних питань, які перешкоджають отриманню очікуваних результатів.

15. Обґрунтовано необхідність формування інформаційної бази дослідження ефективності реалізації проєктів МТД в Україні за допомогою двох груп релевантних показників (основні та факультативні критерії), оцінених через призму намірів і результатів, що дозволяє сформувати підґрунтя для уповноважених органів державної влади в контексті ухвалення управлінських рішень щодо необхідності проведення додаткового аудиту проєктів МТД залежно від рівня ефективності їхньої реалізації.

16. Обґрунтовано науково-методичні засади механізму контролю за МТД в Україні, що характеризуються конгруентністю та взаємоузгодженістю таких складових, як суб'єкти контролю (загальні та спеціальні органи контролю), предмет та об'єкт контролю, принципи реалізації контрольних заходів, узгодженість видів контролю за різними ознаками та їхня закріпленість у нормативних документах відповідних рівнів нормативного забезпечення механізму контролю. Розроблений механізм дозволяє забезпечити реалізацію інституту покарання за вчинення правопорушень, головними суб'єктами якого є Національне антикорупційне бюро, Бюро економічної безпеки України та Державна служба фінансового моніторингу.

17. Сформовано адміністративно-правові засади функціонування інноваційної системи залучення, використання та контролю за МТД в Україні, основними елементами яких є такі: 1) нормативна основа – авторський Закон України «Про систему залучення, використання та контролю за МТД в Україні»; 2) інституційна база – уперше запропоновано спеціальний орган виконавчої гілки влади – Національне агентство з питань залучення МТД; 3) надбудова – інтегральна система контролю за МТД.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ

Загальна кількість опублікованих праць – 75, серед яких:

Монографії

1. Сухонос В. В., Гаруст Ю. В., Миргород-Карпова В. В. Державне управління фінансовою системою України: концепція нової інноваційної моделі : монографія / за ред. СумДУ. Суми : СумДУ, 2021. 321 с. (14 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано перспективи розвитку фінансової системи та визначено зарубіжний досвід функціонування основних фінансових інститутів (5 друк. арк.).*

2. Myrhorod V., Bondarenko O., Steblianko A Enforcement System in Ukraine and Prospects for its Modernization : монографія. Берлін : AP Lambert Academic Publishing GmbH & Co. KG., 2024. 85 с. (4 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано забезпечення економічної безпеки в Україні (1 друк. арк.).*

3. Kulish A., Bondarenko O., Myrhorod V. Law Enforcement Bodies and Economic Security of the State : монографія : Lambert Academic Publishing GmbH & Co. KG., 2024. 85 с. (4 друк. арк.). *Особистий внесок: досліджено побудову системи правоохоронних органів у провідних країнах світу та окреслено вектори імплементації позитивного досвіду (1 друк. арк.).*

4. Миргород-Карпова В. В., Гаруст Ю. В. Шляхи вдосконалення та оптимізації адміністративно-правового регулювання системи здійснення контролю над міжнародними фінансами в Україні. *Prognostication And Planning Of Economic Development: Microeconomic And Macroeconomic Level* / за ред. Publishing house «Baltija Publishing». Рига : Publishing house «Baltija Publishing», 2019. С. 33-45 (0,5 друк. арк.) *Особистий внесок: обґрунтовано особливості імплементації позитивного зарубіжного досвіду щодо організації контрольних функцій за міжнародними фінансами в Україні (0,25 друк. арк.).*

5. Миргород-Карпова В. В., Старинський М. В., Шлапко Т. В. Система державних органів у сфері захисту та забезпечення економічної безпеки як складової економічного суверенітету України. *Давид і Голіаф: проблеми безпеки та сталого розвитку України в умовах війни* / за ред. ЗВО «Львівський університет бізнесу і права». Львів : ЗВО «Львівський університет бізнесу і права», 2022. С. 33-45. (1 друк. арк.). *Особистий внесок: визначено вітчизняну систему державних органів щодо забезпечення економічної безпеки (0,35 друк. арк.).*

6. Миргород-Карпова В. В., Шлапко Т. В., Кисельова О. І. «Ukrainian corruptpeople – beware» or should we expect results from the existing system? *Закордонна колективна монографія «Трасформація економіки, фінансів і менеджменту в сучасних умовах»* / за ред. Baltija Publishing. Рига : Baltija Publishing, 2022. С. 139–166 (1 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано перспективи запобігання корупції в Україні (0,33 друк. арк.).*

7. Myrhorod-Karpova V., Kyselesa E., Rudenko L. Features and characteristics of internal affairs bodies in Ukraine. *Entwicklung des wissenschaftlichen Denkens /*

за ред. Scientific thought development. Берлін, 2022. С. 74–85 (1 друк арк.).
Особистий внесок: проведено оцінювання роботи правоохоронних органів в Україні (0,3 друк. арк.).

**Публікації в наукових виданнях, що індексуються
 БД Scopus та Web of Science**

8. Syroid T., Kolomiets Y., Kliuiev O., Myrhorod-Karpova V. International financial institutions as subjects of the financial system of the state. *Asia Life Sciences (Scopus)*. 2019. № 2. С. 153–164. URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85077197830&origin=resultslist&sort=plf-f> (0,5 друк. арк.).
Особистий внесок: обґрунтовано міжнародну технічну допомогу як елемент фінансової системи України (0,12 друк. арк.).

9. Manzhula A., Harust Yu., Myrhorod-Karpova V., Sobol Y. Search for ways to optimize the activities of state bodies managing the funds of international technical assistance. *Asia Life Sciences (Scopus)*. 2019. № 2. С. 189–212. URL: <https://www.scopus.com/record/display.uri?eid=2-s2.0-85077188943&origin=resultslist&sort=plf-f> (1 друк. арк.).
Особистий внесок: обґрунтовано сутність і зміст категорії «міжнародна технічна допомога» (0,3 друк. арк.).

10. Myrhorod-Karpova V., Hrytsenko V., Dragonenko A., Chernenko A., Penkov S. The Economic Security of the State: its Genesis and the Transformation Approaches of the Modernity. *Reice-revista electronica de investigacion en ciencias economicas (WoS)*. 2020. С. 328–345. DOI: 10.5377/reice.v8i15.9963 (1 друк. арк.).
Особистий внесок: досліджено перспективи модернізації способів забезпечення економічної безпеки держави (0,1 друк. арк.).

11. Myrhorod-Karpova V., Strelchenko O., Horbach-Kudria I., Bass V. Administrative and legal status of subjects of the state's financial system management: innovative standards and system modernization in Ukraine. *Journal of law and political sciences (WoS)*. 2021. Том 2. Випуск 1. С. 207–226. URL: <https://www.periodicojs.com.br/index.php/gei/article/view/133> (1 друк. арк.).
Особистий внесок: досліджено статус суб'єктів фінансової системи України (0,2 друк. арк.).

12. Harust Y., Myrhorod-Karpova V., Melnyk V., Maletov D., Kiiashko Y., Pavlenko B. Implementation of international technical assistance projects in Ukraine since 1991 and their actual effectiveness for the state. *Astra Salvensis (Scopus)* 2022. С. 691–703. URL: <https://www.cceol.com/search/article-detail?id=1048196> (0,5 друк. арк.).
Особистий внесок: досліджено ефективність реалізації проєктів МТД в Україні з 1991 року (0,1 друк. арк.).

13. Kulish A., Myrhorod-Karpova V., Kiselyova E. Efficiency of labour duties performance by civil servants: world experience and prospects in Ukraine (**Scopus, WoS**) *Idp-Internet Law And Politics*. 2024. № 40. С. 5–20 (0,8 друк. арк.).
Особистий внесок: досліджено статус державних службовців у системі правоохоронних органів України (0,2 друк. арк.).

Публікації в зарубіжних наукових виданнях

14. Миргород-Карпова В. В., Кисельова О. І., Корощенко К. Р. Зміст категорії «правоохоронний орган» в умовах реформування вітчизняної системи. *ScienceRise: Juridical Science*. 2022. № 2. С. 147–153. URL: <https://app-journal.in.ua/wp-content/uploads/2022/07/30.pdf> (0,4 друк. арк.). *Особистий внесок: перспективи реформування правоохоронних органів в Україні (0,12 друк. арк.)*.

15. Myrhorod V., Hrytsenko V., Dragonenko F., Chernenko F. The Economic Security Of The State: its Genesis And Transformation Approaches Of The Modernity. *Turismo-Estudios e Praticas*. 2020. Issue 3. P. 328–345. URL: <https://doi.org/10.5377/reice.v8i15.9963> (0,7 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано напрями реформування економічної безпеки в Україні (0,17 друк. арк.)*.

Публікації в наукових фахових виданнях України

16. Миргород В. В. Періоди становлення та розвитку фінансової системи в Україні. *Правові горизонти*. 2016. № 1 (14). С. 106–118 (0,6 друк. арк.).

17. Миргород-Карпова В. В. Теоретичні засади та проблематика визначення сутності державного фінансового контролю в Україні. *Правові горизонти*. 2017. № 5. С. 95–104 (0,45 друк. арк.).

18. Миргород-Карпова В. В. Міжнародні фінансові організації як суб'єкти фінансової системи України. *Актуальні проблеми правознавства*. 2018. № 2 (14). С. 53–58 (0,2 друк. арк.).

19. Миргород-Карпова В. В. Особливості співпраці України з міжнародними фінансовими організаціями та перспективи прийняття Закону України «Про міжнародні фінанси в Україні». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 2. С. 137–140 (0,16 друк. арк.).

20. Миргород-Карпова В. В., Гаруст Ю. В., Хурсенко К. І. Напрямки удосконалення діяльності Міністерства фінансів України. *Правові горизонти*. 2019. № 15. С. 34–39 (0,2 друк. арк.). *Особистий внесок: правовий статус Міністерства фінансів України (0,1 друк. арк.)*.

21. Миргород-Карпова В. В., Гаруст Ю. В. Адміністративно-правові засади діяльності контролюючих органів щодо використання коштів міжнародної технічної допомоги. *Правові горизонти*. 2019. № 17. С. 112–128 (0,7 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано реалізацію контрольних функцій держави за МТД (0,35 друк. арк.)*.

22. Миргород-Карпова В. В., Каріх І. В. Організація контрольних функцій держави за міжнародними фінансами: міжнародний досвід. *Правові горизонти*. 2019. № 18. С. 128–141 (0,55 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано імплементацію зарубіжного досвіду щодо реалізації контрольних функцій за МТД в Україні (0,3 друк. арк.)*.

23. Миргород-Карпова В. В., Васильєва Т. А., Гаруст Ю. В., Сухонос В. В., Мельник В. І., Кобзева Т. А. Напрямки адаптації фінансового законодавства України до законодавства ЄС з урахуванням впровадження Концепції нової інноваційної моделі державного управління фінансовою системою України.

Правові горизонти. 2020. № 25 (37). С. 97–114. (0,7 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано реалізацію концептуального підходу до ефективного врегулювання функціонування фінансової системи в Україні (0,15 друк. арк.)*.

24. Миргород-Карпова В. В., Мурач Д. В. Зарубіжний досвід забезпечення економічної безпеки держави. *Правові горизонти*. 2020. № 25. С. 131–136. (0,2 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано сутність економічної безпеки держави (0,1 друк. арк.)*.

25. Гаруст Ю. В., Мельник В. І., Миргород-Карпова В. В., Павленко Б. О., Кіяшко Ю. М., Малетов Д. М. Аналіз офіційних даних щодо реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги та їх результативності в Україні з 1991 року. *Правові горизонти*. 2020. № 25 (38). С. 50–59. (0,6 друк. арк.). *Особистий внесок: аналіз ефективного підходу в реалізації проєктів із 2014 року (0,12 друк. арк.)*.

26. Миргород-Карпова В. В., Лісов Д. А. Порівняльно-правова характеристика Рахункової палати в Україні, США, Польщі. *Правові горизонти*. 2020. № 23 (35). С. 35–45. (0,55 друк. арк.). *Особистий внесок: правовий статус Рахункової палати в США (0,18 друк. арк.)*.

27. Миргород-Карпова В. В., Доценко А. В. Порівняльно-правова характеристика функціонування Міністерства фінансів України, США та Італії. *Правові горизонти*. 2020. № 21 (34) С. 74–80. (0,25 друк. арк.). *Особистий внесок: правовий статус Міністерства фінансів (0,12 друк. арк.)*.

28. Миргород-Карпова В. В., Шевцов Я. А. Електронне урядування в Україні: поточні досягнення, проблеми реформування та діяльності Міністерства цифрової трансформації України. *Правові горизонти*. 2020. № 22 (35). С. 35–43. (0,33 друк. арк.). *Особистий внесок: перспективи цифровізації в Україні (0,16 друк. арк.)*.

29. Миргород-Карпова В. В. Діяльність Міністерства фінансів України, США та Італії: порівняльно-правова характеристика. *Правові горизонти*. 2020. № 18. С. 121–130. (0,37 друк. арк.).

30. Миргород-Карпова В. В., Безвін О. С. Правові основи електронного декларування доходів та видатків державних службовців в Україні та розвинених країнах світу. *Правові горизонти*. 2020. № 25. С. 7–13 (0,3 друк. арк.). *Особистий внесок: правовий статус державних службовців (0,15 друк. арк.)*.

31. Миргород-Карпова В. В. Загальні засади організації та діяльності суддів в Україні. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2021. № 1. С. 61–69 (0,33 друк. арк.).

32. Миргород-Карпова В. В., Гаруст Ю. В. General principles of organization and activity of judge in Ukraine. *Правові горизонти*. 2021. № 26. С. 107–111 (0,2 друк. арк.). *Особистий внесок: реалізація судової реформи в Україні (0,1 друк. арк.)*.

33. Миргород-Карпова В. В., Мурач Д. В. Міжнародний досвід функціонування антикорупційного судочинства. *Правові горизонти*. 2021. № 26. С. 112–116 (0,2 друк. арк.). *Особистий внесок: аналіз антикорупційного законодавства в провідних країнах світу (0,1 друк. арк.)*.

34. Бондаренко О. С., Куліш А. М., Миргород-Карпова В. В. Корупційна взаємодія суб'єкта надання адміністративних послуг та суб'єкта звернення.

Європейські перспективи. 2021. № 1. С. 208–214 (0,3 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтування корупційної складової* (0,1 друк. арк.).

35. Гаруст Ю. В., Мельник В. І., Миргород-Карпова В. В., Павленко Б. О., Кіяшко Ю. М., Малетов Д. В. Функціонування системи оцінювання ефективності міжнародної технічної допомоги: досвід Європейського Союзу та провідних країн світу. *Правові горизонти*. 2021. № 26 (39). С. 117–124 (0,34 друк. арк.). *Особистий внесок: теоретичні засади оцінювання ефективності МТД* (0,1 друк. арк.).

36. Миргород-Карпова В. В., Гаруст Ю. В., Мельник В. І., Малетов Д. В. Загальні критерії оцінки ефективності реалізації проєктів міжнародної технічної допомоги в Україні через призму оцінки намірів та результативності виконання проєктів. *Юридичний правовий електронний журнал*. 2021. № 7. С. 71–92 (0,8 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтування визначення груп критеріїв через призму оцінювання намірів і оцінювання результативності реалізації проєктів МТД* (0,2 друк. арк.).

37. Шлапко Т. В., Старинський М. В., Миргород-Карпова В. В., Висоцький А. І., Шеїн Д. С. Правове забезпечення трансформації сфери охорони здоров'я у світлі медичної реформи з огляду на євроінтеграційні процеси. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2021. № 3. С. 141–147. (0,25 друк. арк.). *Особистий внесок: реалізація медичної реформи за кошт ресурсів МТД* (0,09 друк. арк.).

38. Кисельова О. І., Миргород-Карпова В. В. Mediation in labor disputes. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права*. 2022. № 32/2022. С. 220–224 (0,2 друк. арк.). *Особистий внесок: досліджено медіацію як спосіб урегулювання спорів у різних сферах суспільного життя* (0,1 друк. арк.).

39. Миргород-Карпова В. В., Мурач Д. В. Місце і роль Вищого антикорупційного суду України в державному механізмі протидії корупції. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2022. № 3 (17). С. 246–257 (0,45 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано корупцію як соціально-економічну проблему* (0,2 друк. арк.).

40. Миргород-Карпова В. В., Корощенко К. Р. Теоретичне дослідження системи органів забезпечення національної безпеки України як передумова модернізації галузі. *Адміністративне право і процес*. 2022. № 2. С. 337–340 (0,2 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано особливості забезпечення національної безпеки в Україні* (0,1 друк. арк.).

41. Кобзева Т. А., Миргород-Карпова В. В. Фінансова та адміністративна відповідальність за порушення податкового законодавства. *Європейські перспективи*. 2022. № 3. С. 170–177 (0,33 друк. арк.). *Особистий внесок: досліджено фінансову відповідальність за порушення податкового законодавства* (0,15 друк. арк.).

42. Сухонос В. В., Миргород В. В. Правопорушення як форма правової поведінки: зовнішній та внутрішній контекст диференціації. *Наше право*. 2022.

№ 3. С. 187–193 (0,3 друк. арк.). *Особистий внесок: досліджено теоретичні аспекти категорії «правопорушення» (0,15 друк. арк.).*

43. Сухонос В. В., Миргород В. В., Кобзева Т. А. Підприємницький статус держави: історико-теоретичні та юридичні аспекти. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 12. С. 332–335 (0,2 друк. арк.). *Особистий внесок: досліджено юридичний аспект підприємницького статусу держави (0,08 друк. арк.).*

44. Куліш А. М., Миргород-Карпова В. В., Мурач Д. В. Гносеологічний аналіз категорії «правоохоронна діяльність». *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 3. С. 43–48 (0,3 друк. арк.). *Особистий внесок: досліджено наукові розробки вітчизняних науковців щодо змісту категорії «правоохоронні органи» (0,1 друк. арк.).*

45. Куліш А. М., Миргород-Карпова В. В., Мурач Д. В. Судові органи та особливості здійснення ними правоохоронної діяльності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 5. С. 612–615 (0,2 друк. арк.). *Особистий внесок: дослідження сутності правоохоронної діяльності (0,1 друк. арк.).*

46. Миргород В. В. Методологічні підходи до визначення критеріїв ефективності використання МТД: методологічні особливості визначення. *Наше право*. 2023. № 4. С. 234–243 (0,42 друк. арк.).

47. Миргород В. В. Оцінка намірів та оцінка результативності: основні критерії оцінки ефективності реалізації проєктів МТД в Україні. *Право. UA*. 2023. № 2. С. 300–308 (0,38 друк. арк.).

48. Бондаренко О. С., Янішевська К. Д., Миргород-Карпова В. В. Антикоруційна спеціалізація в діяльності прокуратури: інституційні та правові засади. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2023. № 1 (101). С. 36–48 (0,5 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано антикорупційну діяльність в Україні (0,15 друк. арк.).*

49. Бондаренко О. С., Куліш А. М., Миргород-Карпова В. В. Принципи реалізації валютної політики як засобу забезпечення фінансово-економічної безпеки держави. *Академічні візії*. 2023. № 15. С. 1–7 (0,3 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано особливості забезпечення фінансово-економічної безпеки в Україні (0,1 друк. арк.).*

50. Миргород В. В. Особливості функціонування органів досудового розслідування в сфері залучення та використання МТД: світова практика. *Право. UA*. 2023. № 3. С. 220–227 (0,3 друк. арк.).

51. Бондаренко О. С., Миргород-Карпова В. В. Валютне регулювання як складова забезпечення економічної безпеки держави в умовах воєнного стану. *Журнал східноєвропейського права*. 2023. № 109. С. 20–26 (0,3 друк. арк.). *Особистий внесок: забезпечення економічної безпеки в державі в умовах війни (0,15 друк. арк.).*

52. Миргород В. В. Перспективи функціонування системи залучення МТД в Україні. *Європейські перспективи*. 2023. № 2. С. 234–239 (0,3 друк. арк.).

53. Бондаренко О. С., Куліш А. М., Миргород В. В. Закономірності модернізації і реформування правоохоронних органів у контексті ефективного забезпечення економічної безпеки. *Право і суспільство*. 2023. № 4. С. 205–210 (0,25 друк. арк.). *Особистий внесок: обґрунтовано перспективи реформування правоохоронних органів в Україні (0,1 друк. арк.)*.

54. Янішевська К. Д., Бондаренко О. С., Миргород В. В. Прокуратура як суб'єкт протидії та запобігання злочинності. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2023. № 8. С. 399–402 (0,16 друк. арк.). *Особистий внесок: досліджено адміністративно-правовий статус прокуратури в Україні (0,05 друк. арк.)*.

55. Бондаренко О. С., Миргород В. В. Корупція та національна безпека: виклики та шляхи реформ. *Академічні візії*. 2024. № 28. С. 1–11 (0,45 друк. арк.). *Особистий внесок: способи запозичення зарубіжного досвіду щодо запобігання корупції в Україні (0,2 друк. арк.)*.

56. Миргород В. В. Термінологічна характеристика категорії «міжнародна технічна допомога». *Європейські перспективи*. 2024. № 1. С. 231–239 (0,37 друк. арк.).

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

57. Миргород-Карпова В. В. Визначення сутності фінансової системи науковцями Західної Європи. *Реформація правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 18–19 травня 2017. С. 123–126 (0,16 друк. арк.).

58. Миргород-Карпова В. В. Етапи становлення елементів фінансової системи до проголошення незалежності України. *Національні та міжнародні стандарти сучасного державотворення: тенденції та перспективи розвитку* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 4–5 серпня 2017 року. С. 45–48 (0,16 друк. арк.).

59. Миргород-Карпова В. В. Проблематика сутності фінансової системи в роботах західноєвропейських науковців. *Проблеми та стан дотримання захисту прав людини в Україні* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 18–19 серпня 2017 року. С. 78–80 (0,12 друк. арк.).

60. Миргород-Карпова В. В. Теоретико-правові підходи до визначення поняття фінансової системи України. *Актуальні питання правової теорії та юридичної практики* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 11–12 серпня 2017 р. С. 34–37 (0,16 друк. арк.).

61. Миргород-Карпова В. В. Теоретико-правові аспекти визначення сутності фінансового контролю. *Проблеми правової реформи та розбудови громадянського суспільства в Україні* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 20–21 жовтня 2017 р. С. 55–58 (0,16 друк. арк.).

62. Миргород-Карпова В. В. До питання щодо прийняття Закону України «Про Державний фінансовий контроль». *Актуальні проблеми вдосконалення законодавства та правозастосування* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Запоріжжя, 27–28 жовтня 2017 р. С. 39–43 (0,16 друк. арк.).

63. Миргород-Карпова В. В. Міжнародні фінансові відносини як правова категорія. *Роль права та закону в громадянському суспільстві* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 9–10 лютого 2018 р. С. 64–68 (0,20 друк. арк.).

64. Миргород-Карпова В. В. Особливості визначення поняття та ознак фінансової системи держави. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : II зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 18–19 травня 2018 р. С. 65–67 (0,12 друк. арк.).

65. Миргород-Карпова В. В. Міжнародні фінанси та форми фінансового забезпечення в Україні. *Роль та місце правоохоронних органів у розбудові демократичної правової держави* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Одеса, 30 березня 2018 р. С. 112–115 (0,20 друк. арк.).

66. Миргород-Карпова В. В. Матеріальна відповідальність публічних службовців за бездіяльність у сфері міжнародної фінансової допомоги. *Публічна служба і адміністративне судочинство: здобутки і виклики* : матеріали I зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 5–6 липня 2018 р. С. 81–84 (0,16 друк. арк.).

67. Миргород-Карпова В. В. Роль зарубіжного досвіду організації контрольних функцій держави за міжнародними фінансами в побудові дієвого механізму контролю в Україні. *Міжсвузівська науково-практична конференція здобувачів та викладачів закладів вищої освіти*, м. Черкаси, 7 травня 2019 р. С. 50–55 (0,25 друк. арк.).

68. Миргород-Карпова В. В. Порівняльно-правова характеристика Державного бюро розслідувань в Україні та зарубіжних країнах. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 21–22 травня 2020 р. С. 54–58 (0,16 друк. арк.).

69. Миргород-Карпова В. В. Порівняльно-правова характеристика Національного антикорупційного бюро України та Центрального антикорупційного бюро Республіки Польща. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 21–22 травня 2020 р. С. 43–46 (0,16 друк. арк.).

70. Миргород-Карпова В. В., Мурач Д. В. Десгенезія процедурної частини адміністративного законодавства України як актуальна проблема адміністративного права. *KORSZERŰ MŰSZEREK ÉS ALGORITMUSA TAPASZTALATI ÉS ELMÉLETI TUDOMÁNYOS KUTATÁSI* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Будапешт 18 вересня 2020 р. С. 23–25 (0,12 друк. арк.).

71. Миргород-Карпова В. В. Щодо змісту категорії «зовнішня фінансова допомога» через призму євроінтеграційних процесів. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 21–22 травня 2021 р. С. 34–38 (0,25 друк. арк.).

72. Миргород-Карпова В. В. Особливості правової природи заходів адміністративної відповідальності. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 19–20 травня 2022. С. 74–77 (0,16 друк. арк.).

73. Миргород-Карпова В. В. Зміст феномену терміна «національної безпеки» у юридичній літературі. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 19–20 травня 2022 р. С. 68–72 (0,16 друк. арк.).

74. Миргород-Карпова В. В. Забезпечення економічної безпеки та запуск Бюро економічної безпеки України: актуальні питання сьогодення. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 19–20 травня 2022 р. С. 98–102 (0,25 друк. арк.).

75. Миргород В. В. Захист економіки в контексті сучасних європейських процесів. *Реформування правової системи в контексті євроінтеграційних процесів* : зб. тез доп. Міжнар. наук.-практ. конф., м. Суми, 18–19 травня 2023 р. С. 56–59 (0,16 друк. арк.).

Відповідальний за випуск
доктор юридичних наук, професор
Куліш Анатолій Миколайович

Підписано до друку 08.04.2024.
Формат 60×90/16. Ум. друк. арк. 2,0. Обл.-вид. арк. 1,8.
Тираж 100 пр. Зам. № 1035

Видавець і виготовлювач
Сумський державний університет
вул. Харківська, 116, м. Суми, 40007
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 3062 від 17.12.2007